

#2
(21)

decembris 2021

“No maza sadzīviska grēka
Aug diža poēzijas ēka.”

/Knuts Skujenieks/

Avīzes laiks

Matemātika, fizika, latviešu valoda, matemātika, ķīmija, vēsture, matemātika, latviešu valoda, fizika, bioloģija, fizika, latviešu valoda. *L'avīze, L'avīze, L'avīze.*

Lavīze - no personvārda *Luīze* - no personvārda *Ludviga* - no senvācu *hlūt* - skaļš, slavens + *wig* - cīņa. Senākais vārda fiksējums Zemgalē 1787. gadā. Kalendārā no 1767. gada.

Pirms darīt, jāizprot lietas būtība. Kas ir *L'avīze*? Vai kādā veidā tā pielīdzināma kaut kam citam no iepriekš lasītā?

Ir pagājis gads, kopš *L'avīzē* pirmo reizi parādījās mūsu vārdi. Toreiz *L'avīze* mūsu acīs bija kas nesasniedzams, stilīgs un tikai izredzētajiem. Bija nepieciešams gads, lai saprastu, ka tā nav - šī avīze ir ikvienam.

L'avīze ir arī ceļošana laikā. Apskatot iepriekšējos gados izdotos numurus, kuros dokumentēta tābrīža noskaņa, notikumi un personības, saprotam, ka mainījies ir viss un nekas. Arī pats mūsu skolas avīzes koncepts ir ļoti gaumīgi un saturiski labi izstrādāts. Parasti "skolas avīzes" stereotips sevī ietver acīmredzamā aprakstīšanu, novecojušu un gadiem nemainītu noformējumu un divu atvērumu apjomu, jo, gluži vienkārši, gandrīz visi skolēni no šādām padarīšanām bēg pa gabalu.

L'avīze (tostarp Tava Skola, Dvēseles Lidojums) savukārt, iznākot jau vairāk nekā desmit gadus, **ir bijis skolēnu radīts produkts skolēniem**, kas tik krasi atšķir to no analogiem. Tā nav avīze, kur sociālais pedagogs uz vāka ievietos animētu, eksotiski ziliem ziediem rotātu apsveikumu astotajā martā vai uzrakstīs trīs tūkstoš vārdu garu informatīvu tekstu par kaut ko, ko neviens neizlasīs. Tā iekļauj skolēniem patiesi interesantas tēmas, neuzspiežot nekāda veida cenzūru, kas liktu autoriem noklusēt to, ko viņi vēlējušies izteikt.

Un tieši tā iemesla pēc mēs priecājamies par iespēju turpināt šo tradīciju - rakstīt, lasīt, attīstīt, dokumentēt un, pats galvenais, baudīt.

Caur *L'avīzes* lapām Ziemassvētku noskaņas gūšanu Jums novēl

Selija Keiča
Katrina Liepina

Aktuālais Lavīzes ielā

Redaktora vēstule	2	<u>Autori</u>
Aktuālais Lavīzes ielā	3	Sofija Keiča, 11.5 (redaktors)
<u>ĀVĢ sienas čukst</u>	<u>4</u>	Katrīna Liepiņa, 11.5 (redaktors)
Pārdaugavas skolu radošo darbu konkurss	4	Katrīna Timpare, 12.3
Erasmus+ Norvēģija	4	Arella Zariņa, 8.1
<u>Mēģinājumi izgaršot dzīvi</u>	<u>5</u>	Lūcija Anete Lipinika, 11.5
Mainīgi paliekošā vērtība Inga Upeniece	5	Alise Dubņika, 8.1
Intervija ar skolotāju Anitu Vanagu	8	Emīls Strubergs, 12.1
Mēs nākamgad vēl tikties ceram	10	Samanta Ermane, 11.3
Mārupīte svina drānās	11	Lelde Lazdāja, 11.3
Princese Luīze, Agrilas hercogiene	12	Krišs Krišjānis Millers, 12.6
Alternatīvās rokmūzikas līderi <i>Nikotīni</i>	14	Ričards Henrihs Pilmanis, 7.2
Šopaholisms	16	Elīza Ulla Jākobsone, 7.1
Emocionālā ēšana	18	Rūta Lejiņa, 7.2
<u>Zvans ar mēli</u>	<u>20</u>	Anna Emīlija Kariņa, 7.1
Skolēnu pašpārvalde un pilsoniskā atbildība	20	Elza Kobiņeca, 7.1
<u>Eiforijas sīrupā</u>	<u>21</u>	Laura Klismete, 7.1
Haikas	38	Katrīna Bļodniece, 7.2
<u>Pusdienu starpbrīdis</u>	<u>42</u>	Rebeka Elza Mirozova, 7.2
Iesaku grāmatas!	42	Elza Miķelsone, 8.4
Ko klausīties?	44	Vendija Kokare, 10.3
Pastaiga pa mūziku	45	Marta Dreimane, 12.4
Kalendārs 2022	46	Katrīna Gorkuša, 10.3
Par kalendāru	47	Amanda Trezune, 10.3
		Elizabete Norenberga, 12.1
		Beatrise Jakovļeva, 12.3
		Paula Dembovska, 12.3
		Dagnija Ivanovska (<i>konsultante</i>)
		<u>Mākslinieciskais noformējums</u>
		Natālija Keiča (<i>ilustrācija: uz vāka, 37. lpp</i>)
		Arella Zariņa, 8.1 (<i>ilustrācijas: 5., 8., 20., 23., 31., 33., 34., lpp.</i>)
		Sofija Keiča, 11.5 (<i>ilustrācijas: 10., 11., 21. lpp.</i>)
		Alise Dubņika, 8.1 (<i>ilustrācija: 12. lpp.</i>)
		Patrīcija Andersone, 8.2 (<i>ilustrācijas: 15., 16., 17., 18., 19., 24. lpp.</i>)
		Ella Petrova, 10.5 (<i>ilustrācija: 33. lpp.</i>)
		Toms Tauriņš 12.1 (<i>ilustrācija uz aizmugurējā vāka</i>)
		Rūta Ildze Tidriķe, 12.6 (<i>makets</i>)
		Instagram: @lavizesavize
		Facebook: @lavizesavize
		E-pasts: laviziteavizite@gmail.com

Pārdaugavas skolu radošo darbu konkurss

Ziemīgi sniegotā Otrā Adventa priekšvakarā Ojāra Vācieša muzejā notika Pārdaugavas skolu literāro darbu konkursa laureātu apbalvošana, kurā konkursa laureāti lasīja priekšā klātesošajiem savus darbus, uz klausot žūrijas viedokļus un baudot svētku noskaņu, piparkūkas, karstos dzērienus.

Šogad konkursā piedalījās četras mūsu skolas jaunietes: Lūcija Anete Lipinika (11.5 klase), Marta Dreimane (12.4 klase), Sofija Keiča (11.5 klase) un Katrīna Timpare (12.3 klase). Sirsnīgi sveicam Katrīnu Timpari par iegūto 2.vietu un Martu Dreimani, kuras darbs lasāms 30. lpp., par iegūto 3. vietu konkursā. Lai šis Ziemassvētku gaidīšanas laiks rada baltu noskaņu un iedvesmo mūs radošiem darbiem!

foto no Ivētas Ratīnkas personīgā arhīva

Erasmus+ Norvēģija

Novembra otrajā nedēļā, no 10. līdz 12. novembrim, nelielā Norvēģijas pilsētiņā Mossa notika skolu apmaiņas partnerības projekta “Sociālā integrācija – pilsoniskā apziņa” plānošanas sanāksme, kurā piedalījās divas mūsu skolas skolotājas: angļu valodas skolotāja, projekta koordinatore Ilze Kruglauža un bibliotekāre, latviešu valodas skolotāja Dagnija Ivanovska. Šajā projektā ir iesaistītas sešas valstis: Norvēģija, Latvija, Somija, Polija, Spānija un Itālija.

Šī bija pirmā tikšanās, kurā tika izrunātas vadlīnijas, izplānotas projekta tēmas un valstu vizītes. Tajās tiks iesaistīti pieci skolēni no katras dalībvalsts, tātad arī no mūsu skolas. Tuvākā valstu tikšanās būs februārī Florencē, Itālijā, bet jauniešus no Itālijas, Spānijas, Norvēģijas, Somijas un Polijas mūsu skola uzņems martā.

Mūs priecēja tas, ka norvēģi, kas mūs uzņēma, bija ļoti viesmīlīgi un parādīja skaistākās un interesantākās vietas pilsētā un tās apkārtnē, iepazīstināja ar dažādiem interesantiem nostāstiem un vēsturiskiem faktiem, kā arī brīnišķīgo dabu, kas bija jau ieguvusi rudenīgi pelēcīgo krāsu, līdzīgi kā Latvijas novembrī. Nesalīdzināmus iespaidus guvām, iepazīstoties arī ar skolu, kuras skolotāji piedalās šajā Erasmus+ projektā.

Gatavojamies arī mēs jau šopavasār uzņemt viesus un iepazīstināt ar mūsu skolu un tās apkārtni! Lai mums izdodas noorganizēt jauku un neaizmirstamu vizīti mūsu viesiem!

foto no Dagnijas Ivanovskas personīgā arhīva

Mainīgi paliekošā vērtība Inga Upeniece

Agrs piektdienas rīts, ārā puteņo. Saruna ar direktores vietnieci izglītības jomā no 7. līdz 9. klasei Ingu Upenieci, kura šajā skolā strādā jau 35 gadus. Tikpat ilgi Inga Upeniece ir arī skolotāja, kura neizmanto sociālos tīklus, sapņo par ceļojumu uz Parīzi un šogad saņēma apbalvojumu “Zelta pildspalva”.

Vispirms apsveicu Jūs ar lielo apbalvojumu. Liels prieks par Jums un Jūsu sasniegumu. Kā Jūs šodien jūtaties?

Droši vien kā parastā darba dienā, priecē sniegs aiz loga. Ir satraukums par intervijas jautājumiem.

Katra diena iesākas ar rītu, un katram no mums ir sava veida rīta rituāls. Kas ir trīs lietas, bez kā Jūs nevarat iesākt savu dienu?

[Gara nopūta] Droši vien bez rīta kafijas krūzes. Bez sava sunīša samīļošanas, aprunāšanos ar viņu par to, ka būs jāgaida mājās un uz kādu brīdi viņš paliks viens. Trešā lieta - satraukums par tās dienas darbiem. Vai viss notiks raiti? Būs kādi pārsteigumi? Par to, kas notiks darbā, skolā.

Bieži vien, strādājot skolā, brīvdienas pārvēršas par darbadienām, jo neizdodas tās izbaudīt tā, kā to vēlētos. Ja Jums būtu jāiztēlojas sava perfektā brīvdiena - kāda tā būtu?

O, jā! Taču šajā mirklī tas liekas drusciņ neiespējami. Man laikam pietrūkst, ja runa ir par garākām brīvdienām, aizbraukt kādā ārzemju ceļojumā, jo tad es tiešām atslēdzos no darba lietām. Sestdienas un svētdienas tiešām bieži vien norit, par darbu domājot.

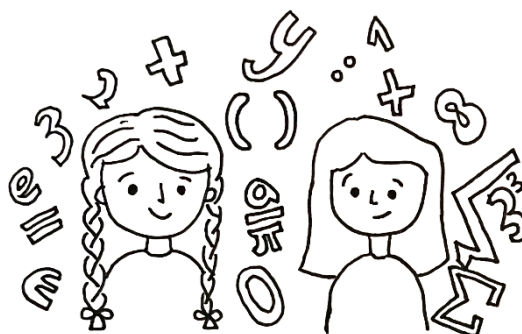
Ja atvērtu šobrīd datorā mājaslapu un ieraudzītu ļoti lētas lidojuma biļetes, uz kuru valsti Jūs gribētu aizbraukt?

Laikam dotajā mirklī ir divi mazie sapņi. Es vēl joprojām neesmu bijusi Francijā, Parīzē. Tur es ļoti vēlētos nokļūt. Un vēl vilina Portugāle. Īstenībā man ļoti patiktu, ja šādā ziemīgā laikā varētu aizbraukt tieši tur, kur ir siltāk. Vilinoši ir pabūt ziemas vidū kaut kur, kur ir vasara vai vismaz pavasaris, vai tāds rudenīgs laiks.

Es tiešām ceru, ka Jums tas tuvākajā laikā arī izdosies.

Vēlos parunāt vairāk par Jūsu karjeru, kā līdz savai skolotāja profesijai nonācāt. Zināms, ka tā nav populārākā profesija. Bieži ziņās var dzirdēt, ka trūkst skolotāju. Kāpēc Jūs izvēlējāties kļūt par skolotāju?

Vai, Katrīna! Man jau liekas, ka tā ir tāla pagātne. Laikam jau satikšanās ar savu pirmo skolotāju. Viņa manā sirdī iekrita tik dziļi, ka no tā mirkļa man bija skaidrs, kas es būšu. Tas bija sešu gadu vecumā sagatavošanas klasītē. Rīdziniece būdama, es līdz septiņu gadu vecumam dzīvoju pie vecmāmiņas laukos. Tur mēs augām kopā ar manu māsīcu. Arī pirmo skolas sagatavošanas posmu es pavadīju kopā ar māsīcu laukos, nelielā Birzgales pamatskoliņā. Un tur bija fantastiska skolotāja Stazdiņa. Es laikam iemīlējos no pirmā mirkļa, jo ne par ko citu es nespēju padomāt. Es zināju, ka būšu skolotāja.

No tā brīža arī visās vasarās, ko pavadīju pie vecmāmiņas, mums ar māsīcu viena no galvenajām spēlēm bija “skolas”. Lai cik interesanti tas nebūtu, mana māsīca vienmēr ļāvās būt skolniece, es - skolotāja. Bet dzīve ir izvērtusies tā, ka mēs abas esam matemātikas skolotājas.

Kāpēc Jūs izvēlējāties būt matemātikas skolotāja?

Tur nav vienošmīgas atbildes. Bet principā bija tā. Mūs ar māsīcu vilināja skolotājas profesija, un Rīga mums nevarēja piedāvāt to, ko vēlamies, tāpēc mēs izvēlējāmies Liepāju, kur arī pavadījām savu studentu dzīvi un palikām pie domas par matemātiku.

Ja Jūs studētu vēlreiz, vai Jūs mainītu profesiju?

Es domāju, ka nē.

Un mācību priekšmetu arī nē?

Droši vien, ka arī nē. Sākotnējā doma bija mācīt bioloģiju. Lai cik tas dīvaini neizklausītos, domāju arī par vēsturi vai vācu valodu. Bet, līdzko ar māsīcu bijām izlēmušas braukt studēt uz Liepāju, tā mūsu izvēle sakrita, ka abas būsim saistītas ar matemātiku.

Ļoti skaisti. Pat neordināri, jo ne katrs cilvēks, it sevišķi mūsdienās, no sešu gadu vecuma jau zina, ko vēlas darīt nākotnē. Es vēl joprojām ļoti labi atceros, kā man mācījāt matemātiku 9. klasē. Mana klase noteikti nebija tā labākā un paklausīgākā. Tomēr daudz kas ir palicis atmiņā no Jūsu mācītā. Jūs mūs ļoti mīli uzņēmāt un daudz palīdzējāt. Bet kā ir mācīt jauniešiem matemātiku, skatīties, kā viņi izaug un attīstās?

Paldies par labajiem vārdiem. Uzsākot mācīt 7. klasi un beigās nokļūstot līdz pamatskolas beigu posmam jeb 9. klasei, ir acīmredzami manāms, kā cilvēks ir izaudzis. Tas ir gandarījums, ka acu priekšā ir izveidojies foršs jauniešs. Tas tiešām priecē! Arī darba procesā gandarījumu rada tas, ka skolēns uzdod jautājumus. Ja to dara, viņš ir iekšā procesā līdz ar mani.

Bet tas nav arī mazliet saldserīgi - redzēt, ka jaunieši iet un nākt? Vai esat pieķērusies klasei un tad ir bijušas grūtības viņus palaist?

Droši vien ka tā vairāk ir ar audzinājamām klasēm. Man ir bijušas divas pamatskolas audzināmās klases. Šajā laika periodā, ko esmu pavadījusi ar viņiem, audzināmie kļūst ļoti tuvi. Kad izlaiduma dienā saproti, ka tādu kombināciju vairs nebūs, ir drusciņ tā... Bet viss sāksies no jauna! Un tur jau ir tā burvība! Tas dod skolotājam iespēju vienmēr justies jauneklīgam. Neļauj novecot, jo nodod jau tikai spogulis. Bet tā, ikdienā, jauniešu vidū, tu jūties jauns un visu vari.

Vai Jūs pamanāt jauniešus, kuri ir vairāk motivēti? Kuriem ir potenciāls uz lieliem sasniegumiem?

Grūts jautājums. Skolotājs nojaust noteikti var, bet cerības un nojautu var attaisnot tikai skolēns pats.

Ja jūs redzat šīs iezīmes, vai Jūs tās papildus cenšaties attīstīt jaunieši?

Personīgi es sākotnēji rosinu jaunieši piedalīties olimpiādēs, lai viņš pats sevi pārbaudītu. Bet bieži skolēni arī nevēlas, lai skolotājs pamana šo viņa potenciālu, un slēpj to. Es ticu tam, ka skolēnam arī pašam jāgrib to darīt. Bet skolēnam ir arī tiesības pateikt nē.

foto no foto.avg.lv (autors : Lea Aleksandra Venckus)

Manuprāt, mācīt otru ir ļoti grūti, paskaidrot tā, lai otrs saprot. Kādi bija Jūs pamatpaņēmieni, lai iemācītos bērniem mācīt tēmas? Jo katrs jau saprot citādāk...

Liepājā bija pedagoģiskais institūts, kur veltīja lielu uzmanību, kā mācīt. Viena no pasniedzējām teica: "Aizejot savās darba gaitās, pirmajā gadā jūs mocīsieties, otrajā mācīsieties, tikai trešajā varbūt sāksiet mācīt." Tas ir ilgs ceļš - saprast, kas ir tava metode. Jo ir tāds teiciens: "Meistars no debesīm nekrīt."

Matemātika noteikti nav vienkāršs mācību priekšmets, un es tam piekrītu. Bet kas, jūsuprāt, ir biežākās bērnu kļūdas, mācoties matemātiku? Kā Jūs ieteiktu bērniem to mācīties?

Tas ir normāli, ka visiem nepatīk vieni un tie paši mācību priekšmeti. Mani mulsina skolēna "es nesaprotu". Mācību procesā ir iesaistīti divi cilvēki: skolēns un skolotājs. Skolotājs dod, bet skolēnam ir jāņem. Skolēnam šajā procesā ir jāiesaistās. Man arī liekas, ka skolēnam ir jāpiepūlas vairāk. Tad radīsies

jautājumi. Jautājumi ir ceļš uz panākumiem, jo tu tad esi procesā.

Tā kā mūsu saruna ar par un ap skolu, tad vēlreiz apsveicu ar iegūto “Zelta pildspalvu” nominācijā “Par mūsdienīgu izglītības darba organizāciju un vadību”. Ko Jūs domājat par šo balvu? Vai tas bija pārsteigums?

Jā, tas bija pārsteigums. Liels paldies maniem tuvākajiem vadības kolēģiem! Šo apbalvojumu uzskatu kā sava darba novērtējumu.

Jūsu apbalvojumā tiek minēts – mūsdienīgas izglītības darba organizācija un vadība. Kādas bija un ir darbības vai paņēmieni, kas padara darba organizāciju un vadību par mūsdienīgu?

Darbs vienmēr ir jādara mūsdienīgi, ievērojot visus normatīvus. Neko tā īpaši negribu akcentēt.

Jūsprāt, tas ir svarīgi? (Mūsdienīga darba vadība) Bieži vien saka, ka pārbaudītas vērtības ir tās labākās. Turklāt mūsu skola tiek dēvēta par konservatīvu.

Ja mēs runājam par konservatīvismu, tad tur var pieminēt klašu novirzienus jeb eksaktās zinātnes. Bet kā pats darbs tiek veikts – tas ir mūsdienīgi. Atbilstoši izstrādātas izglītības programmas.

Kādas ir Jūsu nākamās ieceres attiecībā uz skolas darbības uzlabošanu?

Noteikti jau pieminētās izglītības programmas. Nākošgad būs iziets pilns cikls 10.-12. klasēm un 7.-9. klasēm pēc jaunajām kompetencēm, tas būs mirklis, kad atskatīties, vai nav nepieciešams kaut ko pilnveidot. Vai arī viss *strādā*...

Kā Jūs atzīmējat, nosvinējat balvas saņemšanu?

Atzīmēšana bija pats pasākums VEF kultūras pilī, kurā klausījāmies Raimonda Paula un Dināras Rudānes koncertu, kas bija kā apsveikums visiem apbalvojuma ieguvējiem.

Vēlos ar Jums uzspēlēt spēli. Jums ir jāatbild tas, kas pirmais ienāk prātā. Ilgi nedomājot.

1. Ja varētu doties vakariņās ar jebkuru personu, dzīvu vai mirušu, īstu vai neeksistējošu, kas tā būtu?

Noteikti mana vecmāmiņa. Man viņas ļoti pietrūkst.

2. Kas ir Jūsu varonis vai paraugs?

Man nav tāda konkrēta parauga vai varoņa. Ja profesionāli būtu jānosauca, to būtu daudz.

3. Trīs lietas kam obligāti jābūt Jūsu rokassomiņā?

Vai dieniņās! Telefonam, droši vien naudas makam ar bankas karti un pasei.

4. Kas ir bailīgākā lieta, ko jebkad esat darījusi?

Es nezinu. Man bija bail lidot ar lidmašīnu, bet to esmu pārvarējusi.

5. Ziemā vai vasarā?

Noteikti vasara.

6. Tēja vai kafija?

Kafija.

7. Salds vai sāļš?

Salds.

8. Mīļākā pilsēta?

Rīga.

9. Vieta, kur vienmēr vēlaties atgriezties?

Mājas.

10. Mīļākais mūziķis?

Raimonds Pauls, nenoliedzami.

11. Trīs grāmatas, ko ņemtu līdzi uz vientuļas salas?

Remarka “Trīs draugi” būtu pirmā. Arī M. Mičelas, Mišela “Vējiem līdzi”, K. Makkalovas “Dziedoņi ērkšķu krūmā”.

/Skolotāju Ingu Upenieci intervēja
Katrīna Timpore, 12.3/

Intervija ar skolotāju Anitu Vanagu

Šajā gadā mūsu skolas latviešu valodas un literatūras skolotājas Anita Vanaga, Agnese Puķe un Daiga Pātaga ir izveidojušas kopdarbu “Laboratorijas darbi literatūrā un latviešu valodā”, ko iespējams iegādāties *Zvaigzne ABC* grāmatnīcās. Lai uzzinātu vairāk par šo jauno mācību līdzekli, es intervēju skolotāju Anitu Vanagu.

Veidojot šo mācību grāmatu, kāds bija jūsu vadmotīvs?

Tā pamatideja ir tāda, lai cilvēks varētu sevi pārbaudīt, jo kas ir laboratorijas darbs? Es pamēģinu praktiski kaut ko izdarīt. Ja man, piemēram, ir literārs tēls un man kaut kas ir jāsaprot, tad, acīmredzot, tekstā jāatrod kādi pieturas punkti, kas man liek tā domāt.

Kā jūs izdomājat, ka latviešu valodā un literatūrā ir nepieciešami laboratorijas darbi?

Šī ideja par laboratorijas darbiem patiesībā nenāk no mūsu skolas, bet tā nāk no Vecumnieku vidusskolas, jo es esmu arī Latviešu valodas un literatūras asociācijas priekšsēdētāja, un līdz ar to es pazīstu vairāk nekā 150 Latvijas latviešu valodas skolotājus. Skolotāja Ingrīda Segliņa - Vecumnieku vidusskolas latviešu valodas, literatūras skolotāja - mums vienā sanāsmē parādīja, ka viņa pamatskolā šādus laboratorijas darbus veido tieši pēc dabaszinātņu parauga. Man personiski tas likās ļoti interesanti. Pagājušajā gadā man bija desmitie, tagad man ir vienpadsmitie - es pamēģināju savā klasē to izveidot, tas bija par Blaumani, un man pašai ļoti iepatikās.

Kas ir galvenais, ko jūs vēlaties ar šo mācību grāmatu sasniegt?

Pamatideja ir tāda, ka tā nav tikai tāda klasiskā analīze, bet skolēni mēģina uztautīt, ko es no tā varu gūt, kas ir galvenais. Jo jūs jau ļoti bieži prasāt, un taisnīgi prasāt - kāpēc man tas ir jāzina, vai es varbūt bez tā varu iztikt? Nu tad šeit mēs nonākam - teiksim literatūrā - pie tā, ka ir tādas universālas lietas pasaulē, vienalga, vai tā būtu mīlestība, uzticība vai gluži otrādi – nodevība, kur caur literatūru tu vari paskatīties un padomāt,

vai es tā darītu, vai es tā nedarītu. Nu lūk, tāds ir apmēram tas stāsts.

foto no foto.avg.lv (autors : Lea Aleksandra Vencus)

Kas jums bija lielākais izaicinājums?

Ir divi jautājumi, kas ir diezgan sarežģīti. Pirmkārt, atsevišķos gadījumos uzdevumu apjoms varētu šķist pārāk apjomīgs, bet gribas tā, lai skolēni iespējami daudzpusīgi paskatās uz laboratorijas darbā izvirzīto jautājumu, un tad varbūt arī iznāk tā diezgan gari. Es domāju, ka varētu atrast arī kādu koncentrētāku veidu, kā izveidot šos uzdevumus. Otrs bija tas, ka man nav jādomā par Āgenskalna Valsts ģimnāziju vien, man ir jādomā par visām Latvijas vidusskolām.

Ko šis darbs jums personiski ir devis?

Man bija ļoti interesanti tad, kad es sapratu, ka es to gribu darīt. Man bija izaicinājums izdomāt, kā to darbu izveidot, kā izvirzīt hipotēzi visam tematam - tāpat to pierādāmo jautājumu, ko es gribu, lai skolēni pierāda, piemēram, caur kaut kādu literāro tekstu. Tas man likās ļoti interesanti. Mums, skolotājām, likās, ka tā tomēr ir mazliet jauna pieceja latviešu valodai un literatūrai, ka to var ar tādiem maziem solīšiem pētīt, ka literāru darbu var ne tikai lasīt, par to jūsmot un izjust, un tamlīdzīgi, bet ka to var pētīt.

Vai tiek veidoti arī laboratorijas darbi pamatskolai?

Pamatskolai tos gatavo jūsu skolotāja Daiga Pātaga un Vecumnieku vidusskolas skolotāja Ingrīda Segliņa, un tie varētu iznākt nākamajā gadā.

Kādas ir jūsu skolēnu domas par šiem laboratorijas darbiem?

Šo laboratorijas darbu jēga ir tos vērtēt formatīvi. Sākumā man vienpadsmitie teica: “Skolotāj, ārprāts! Tik šausmīgi daudz darba ieguldīts, un Jūs tikai formatīvi.” Es saku, ka mēs jau visu to, kas tajā laboratorijas darbā, nepaņemsim pārbaudes darbā, bet, ja tam izies cauri, tad sapratīs, ka tas patiešām ir vērtīgi.

Kāda bija jūsu sadarbība šī projekta veidošanas procesā?

Mums, visām trim latviešu valodas skolotājām, ir brīnišķīga sadarbība, mēs viena otru papildinājām. Tad, kad jau šie laboratorijas darbi bija gatavi, mēs piedāvājām, lai pārējās abas kolēģes izsaka savas domas. Līdz ar to katru laboratorijas darbu izskatīja vēl četras acis, ja tā varētu teikt.

Kas piedalījās kopdarbā?

Vidusskolas klasēs mēs strādājam sešas skolotājas, trīs no tām – skolotāja Daiga Pātaga, skolotāja Agnese Puķe un es – gatavojām šos laboratorijas darbus, kas tiek piedāvāti visiem skolotājiem, kuri strādā vidusskolas klasēs.

Kādi ir “plusi” kopdarba veidošanā? Kā jūs rakstījāt, lai padarītu uzdevumus interesantākus?

Mēs viena otru papildinājām, jo ir jau tā, ka viens ir tas, ko piemēram, es personiski piedāvāju savai klasei, bet tad, kad es izdodu kaut ko tādu, kas ir domāts visai valstij, man ir jādomā par to, vai uzdevums visiem der vai varbūt tikai rīdžiniekiem. Veidojot šādu izdevumu, ir jādomā mazliet universālāk, līdz ar to gana svarīga ir gan sadarbība, gan arī tas, lai būtu saistoši. Lai ir interesantāk, mēs pielikām klāt šodienas jautājumus, jo literatūra arī ir tāds mūžīgs priekšmets, kurā ir gan morāle, gan psiholoģija, gan arī, protams, māksla.

Vai jums šobrīd top jauni mācību līdzekļi?

Latviešu valodas grāmata, pēc kuras mācās pašlaik devītie – to pārsvarā esmu veidojusi es –, un

literatūras grāmata – tās vajadzētu pārstrādāt, bet šobrīd man tam nav laika, jo mēs vienā darba grupā rakstām latviešu valodas grāmatu vidusskolai ar tādu mērķi, ka mēs nedalām atsevišķi – desmitā klase, vienpadsmitā, divpadsmitā – bet mēs visām trim klasēm

veidojam vienu grāmata, lai jauniešiem viss mācību materiāls ir pie viņa visus trīs gadus.

Kāpēc parasti ir labāk, ka mainās autori un tie strādā sadarbojoties, nevis atsevišķi?

Pārsvarā jau ir tā, ka mēs latviešu valodā nekad neesam vienas autore: jo vairākas galvas kopā, jo vairāk mēs redzam skolēnu. Man kaut kas liekas ļoti svarīgi, bet cits autors saka – nē, zini, varbūt to darām citādāk. Tas ir ļoti svarīgi, jo, citiem vārdiem sakot, grāmatu rakstīšana ir tāda liela sadarbība.

Kas padara mūsu valodu īpašu, kāda tai ir vērtība šajā pasaulē?

Mēs esam vienīgie tās nesēji pasaulei, un tas ir ļoti svarīgi. Es domāju, ka pārsvarā skolēni jau nenoliedz to, ka mūsu valoda ir īpaša un tā ir vērtība. Varbūt tikai kādreiz, kad kaut kas neveicas vai kaut ko nesaprot, vai kaut kur mazliet slinkumiņš ir – tā ir normāla ikdienas parādība.

Ko jūs novēlat visiem, kas mācās latviešu valodu un literatūru?

Es katrā gadījumā novēlu visiem saskatīt lietderību tajā un darīt to, ko tu saproti, kas tev ir vajadzīgs, un, ja tev šķiet, ka kaut kas nelielas tā īsti vajadzīgs, tad tu jautā skolotājam – kur es to likšu? Un, ja skolotājs tev izstāsta un tu tam notici, tad jāmacās latviešu valoda un literatūra. Bet to nu gan es gribu teikt: latviešu valoda nav pieturzīmju krājums vien, latviešu valoda ir tā, kuru mēs lietojam ikdienā un kas veido mūsu sabiedrību.

*/Skolotāju Anitu Vanagu
intervēja Arella Zariņa, 8.1/*

Mēs nākamgad vēl tikties ceram

Tas otrdienas vakars, kad jāmācās fizikas pārbaudes darbam, fonā ieslēgts televizors ar *Spēlmaņu nakti*. Protams, koncentrējos vairāk Kulona likumam un elektriskā lauka intensitātei, taču *Spēlmaņu nakts* blakus istabā uzbūra dzīvoklī svētku sajūtu. Šai sarežģītajā laikā ceremonija radīja svētku gaisotni, padarīja šoreiz gaišu parasti drūmos otrdienas vakarus.

Šī gada apbalvošana krasi atšķīrās no iepriekšējiem gadiem epidemioloģiskās situācijas dēļ, jo Latvijas Teātra darbinieku savienības valde bija lēmusi, ka *Spēlmaņu naktij* ir jānotiek, pat ja nāksies mainīt spēles noteikumus. Tā tas arī bija noticis: lai visiem teātriem radītu līdzvērtīgus konkurences apstākļus, tika lemts katram teātrim uzticēt četru sezonas jauniestudējumu izvirzīšanu dalībai *Spēlmaņu naktij*. Papildus šīm izvirzītajām izrādēm žūrija vērtēja arī 2021. gada Valmieras vasaras teātra festivāla iestudējumus, Latvijas Kultūras akadēmijas diplomdarbu iestudējumus un citu neatkarīgo teātru pieteikumus konkursam.

Pirmo naglu šī gada ceremonijā saņēma mans šī gada favorīts. *Virs Vatikāna paceļas balti dūmi - konklāvs ir ievēlējis pāvestu. Tikmēr Rīgā, Baznīcas ielā 9/11 piestāj policijas busiņš.*

- Divi tūkstoši divdesmitā, divdesmit pirmā gada sezonas žūrijas komisija, kura vērtē darbus, ir piešķirusi tev “Spēlmaņu nakts balvu”!
- Haha... Hahahahaha... Hahahahahaha... Wow... Nu jā... Hahahahaha... Haleluja... Hahahahaha...

Izrāde *Konklāvs* ir krimināls detektīvs, kas balstīts Klāva Kristapa Košina personiskajā, dokumentālajā stāstā par atkarībām šī vārda visplašākajā nozīmē. Izrāde ir Klāva diplomdarbs (!!!), absolvējot Latvijas Kultūras akadēmijas *Dramatiskā teātra režijas mākslas* kursu, kas tapa, sadarbojoties Latvijas Kultūras akadēmijai ar *Dirty Deal Teatro*. Balva piešķirta par nebijušu atkailinātu patiesības pakāpi, par galvenā varoņa pašatklāsmes ceļu, kurā no izmisuma dzīlēm piedzimst viņa laikabiedriem noderīgas atziņas. Jāatzīst, esmu kvēls DDT piekritējs, manā teātru reitingā to apsteigtu, iespējams, vienīgi Latvijas Nacionālais teātris.

Nevaru sagaidīt brīdi, kad apstākļi ļaus apmeklēt šo izrādi, kā arī dziļi sirdī blāvi, taču joprojām mirdz cerības gaismiņa, ka ar klasi tomēr apmeklēsim *Netikumīgos* (DDT), ja ne šogad, tad vismaz lai tas ir nākamais gads. Drūmi padomāt par to, cik daudz iespēju šogad netika īstenotas... Mūsu jaunākās māsiņas un brālīši jau divreiz centās ar mums doties kopīgā pasākumā, bet pirmo reizi – saslīma viens no aktieriem *Netikumīgajos*, otrreiz – Raimondam Ķirķim pēc jaunieviestajiem drošības noteikumiem bija liegts nākt. Trīsdesmit pieci jautājumi joprojām gaida savu brīdi. Mēs nākamgad vēl ceram tikties. Tālāk – informatīvi.

Kopumā tika pasniegtas 13 *Skatuves naglas*. Neskaitot *Konklāvu*, naglas saņēma tādas izrādes un personības kā *Marija un zibens* (teātra trupa *Kvadrifrons*), *Kiosks* (Latvijas Leļļu teātris), Ieva Jurjāne un Viesturs Kairiņš, *Mans kaimiņš ebrejs* (Rēzeknes teātris *Joriks*), Andrejs Jarovojis, Jānis Šipkēvics, Ieva Segliņa, Dmitrijs Petrenko, Marija Ulmane, Krista un Reinis Dzudzilo, Andrāšs Juhāss, Vita Vārpiņa.

Jau iepriekš tika paziņots, ka šogad balvu par mūža ieguldījumu teātra mākslā saņems šī gada jubilārs Imants Kalniņš, kurš ir sarakstījis mūziku vairāk nekā 58 izrādēm gandrīz visos teātros Latvijā. Arī ceremonijas ievadā skanēja fragmenti no Imanta

Kalniņa un viņa brāļa Viktora Kalniņa rokoperas “Ei, jūs tur!”, savukārt noslēgumā skanēja Imanta Kalniņa dziesma *Mēs nākamgad vēl tikties ceram* ar Andreja Upīša vārdiem no izrādes (animācijas filmas) *Laimes lācis*. Iespējams, pašā ceremonijā tika atklāts iemesls šādai dziesmas izvēlei, un es to nesaklausīju, taču

mani tā ļoti uzrunāja. Nosaukums likās tik atbilstošs tam, kas pašlaik notiek. Pagaidām dzīve norisinās, cerot, ka nākamgad vairs nebūs kā šogad. Diemžēl par to sapņojam jau ne pirmo gadu... Nākamgad vēl tikties ceram... Tiksimies?

/Sofija Keiča, 11.5/

Mārupīte svina drānās

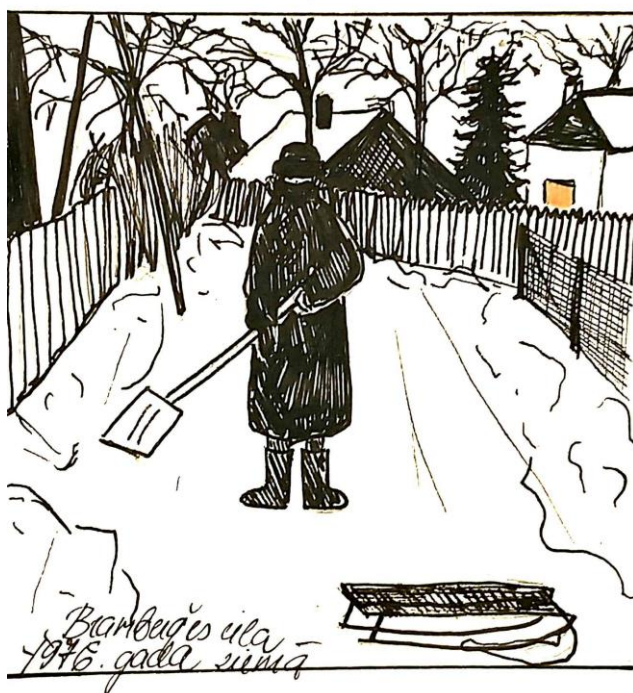
Pirmā kafija. Nosolījos šodien izdzert divas, jo Lūcijai alerģija. Dzeru no krūzītes, kurā kādreiz dzīvoja mans mirušais augs. Priekšā lapa ar runu, viscaur sašvīkāta un haotiska. Ir pienākusi mūsu uzstāšanās – no desmit komandām pēc kārtas esam trešie. Šodien būsim nevērīgi šarmanti, jo tieši tas arī nepieciešams uzvarai.

Pirmā kafija. Otrās nebūs, jo uztraukums. Nevaru ieēst un iedzert, kad uztraukums. Cerēju dabūt modrumu, dabūju sliktu dūšu. Nice, kaut kā drūmi. Skatos savu runu un cenšos tajā veikt pēdējos uzlabojumus. Prezētāciju sāk grupa pirms mums. Klau, varbūt nebūs nemaz tik slikti!

Šorīt neparko Lūcijas veiksmes krūzē nelaidīšu nedz kafijas smaršu, nedz arī karoti medus. Anti-stress zālītēm pietiekami labdabīga reklāma, lai tās uzkostu pie pirmā ūdens. Gudrības zoba neesamība neatstāj mani mēmu, palaimējies, ka būtībā glupa nesēdēju pie ekrāna. Neliels miega deficīts gan jūtams, tomēr mūsu darba gaiss ierauj azartā. Jā gan! Tāds šiverīgs dienas sākums.

Desmitā Latvijas Kultūras akadēmijas rīkotā Kultūras kanona konkursa uzdevums ir izveidot savu kultūras maršrutu. “Mani nepamet pārsteiguma sajūta. It kā pēkšņi būtu nonācis uz tālas, nepazīstamas planētas,” mūsu maršruta *Mārupīte svina drānās* prezentācijā saka romāna *Svina garša* varonis Matīss. Tieši tā arī, savu maršrutu veidojot, esam jutušās. Gājienu sākam Torņakalnā, Arkādijas parkā, kur vasarā lasām jauno dzejnieku darbus, bet ziemā barojam pīles. Tālāk maršruts turpinās Atgāzenē, Rīgas mazākajā apkaimē. Pieturpunkti šajā posmā ir mierpilni un harmoniju radoši, vecās koka mājas ar kūpošajiem dūmeņiem liek Atgāzenē aizkavēties.

Pēcāk seko Bierīni, kuru apvārsnī ieslēptas senas muižas un ik uz soļa pavada Mārupīte, kas brīdi vijas arī gar Induļa Rankas veidoto Akmensdārzu.

Gājienam beidzoties, esam atgriezušās pie Māras diķa. Ir auksti, kafija termosā gandrīz izdzerta, tomēr gandarījums ir spēcīgs.

No desmit komandām finālā izvirzīja četras: Āgenskalna Valsts ģimnāziju, Rīgas 64. vidusskolu, Ogres Valsts ģimnāziju un Rīgas Juglas vidusskolu. Piedalāties jau otro reizi, un aizvien konkursa dienas šķiet kā svētki. Janvārī Zirgu Pastā, Latvijas Kultūras akadēmijas teātra mājā, norisināsies lekcija konkursa finālistiem, savukārt martā notiks konkursa fināls. Gaidīsim kultūras gara atgriešanos!

/Katrīna Liepiņa, Sofija Keiča un
Lūcija Anete Lipinika, 11.5/

Princese Luīze, Agrilas hercogiene

Esmu 8.1 klases skolniece Alise Dubņika, kura interesējas par vēsturi, tāpēc vēlos iepazīstināt lasītājus ar interesantām vēsturiskām personībām. Šoreiz par vienu no Anglijas karaliskās ģimenes pārstāvēm - princesi Luīzi.

Luīze bija sieviešu tiesību aktīviste, māksliniece. Viņai bija liela ietekme uz Kanādas iedzīvotājiem. Luīze izmantoja savu statusu, lai atbalstītu labdarību. Viņa ir zināma kā karalienes Viktorijas *nerātne* meita.

Anglijas princese Luīze Karolina Alberta piedzima 1848. gada 18. martā Bekingemas pilī. Viņas vecāki bija Anglijas karaliene Viktorija un princis Alberts. Luīze pavadīja savu bērnību, ceļojot pa savas ģimenes rezidencēm. Luīze bija skaists un mīļš bērns, un viņa ar savu vecāko māsu Helēnu bija ļoti līdzīgas. Luīzei bija nerātne daba, viņu bieži sodīja.

Karalienes Viktorijas bērni ļoti daudz laika pavadīja Osbornas mājā, kur viņiem bija pašiem sava rotaļu māja. Viņi tur apguva vairākas noderīgas lietas, kā izšūšanu, ēdienu gatavošanu, koka apstrādi un citas lietas. Viņai bija tikai 13 gadu, kad viņas tēvs princis Alberts nomira. Karaliskais galms iesāka sērot. Luīze palīdzēja savai vecākajai mātai Alisei valdīt Angliju līdz Alises kāzām 1863. gadā. Pēc tam Alisi aizvietoja viņas māsa Helēna, kas dalījās sērās par tēvu ar māti.

Luīzei ļoti patika māksla. Viņa bija spējīga aktrise, pianiste un dejotāja, kā arī izcila māksliniece un tēlniece. Pēc Luīzes 22. dzimšanas dienas Viktorija sāka meklēt Luīzei vīru. Luīzei bija daudz intīmu attiecību pirms un pēc laulības. 1871. gada 21. martā princese Luīze apprecējās ar Džonu Kampbelu, Lornas Marķīzu un vēlāk Agrilas Hercogu. Luīze un Džons rūpējās viens par otru, bet viņiem nebija bērnu. 1878. gadā Džons tika iecelts par Kanādas gubernatoru.

Dzīvojot Kanādā, princese Luīze izmantoja savu stāvokli, lai atbalstītu mākslu, augstāko izglītību un sieviešu līdztiesības mērķi. Luīze bija pirmā no Britu karaliskās ģimenes, kas mācījās publiskā universitātē. Kad karaliene Viktorija 1901. gadā nomira, Luīze mantojumā saņēma Kentas māju, kas atrodas Osbornas mājas teritorijā, un daļu no Viktorijas rotaslietu kolekcijas, to skaitā viņas smaragda diadēmu, kaklarotu, auskarus un piespraudi. Luīzei ļoti patika bērni. 1914. gadā Džons, Luīzes vīrs, nomira. Luīze nomira 1939. gada 3. decembrī 93 gadu vecumā.

/Alise Dubņika, 8.1/

Alternatīvās rokmūzikas līderi *Nikotīni*

Pirms diviem gadiem latviešu pagrīdes mūziķu vidū parādījās jauna grupa, par kuru īsti neviens nebija vēl dzirdējis, tomēr savā pirmajā publiskajā koncertā spēlēja pārpildītai koncertzālei. Tā nu šī grupa vēl aizvien uzstājas, publicē ierakstus un paplašina savu klausītāju loku gan Latvijā, gan ārzemēs. Sarunai ar Emīlu Strubergu pievienojas Latvijas jauniešu alternatīvās rokmūzikas līderi *Nikotīni* (Artūrs Valdmanis (12.6) un Rihards Straume (mācījies ĀVG līdz 9.klasei), kā arī Matīss Vītiņš (mācījies Rīgas Valsts vācu ģimnāzijā), kā arī Krišjānis Vītiņš (mācās Jaņa Rozentāla Mākslas skolā) .

foto no grupas "Nikotīni" arhīva

Kā grupa sāka savu darbību?

Matīss: "2018. gada rudenī es biju uz skolu paņēmis līdzi savu ģitāru, lai starpbrīžos mācītos spēlēt. Vienu dienu pie manis pienāca puisis, kurš mācījās klasi augstāk, un teica, ka arī spēlē ģitāru. Tā nu mēs sadraudzējāmies un izlēmām, ka varētu izveidot grupu, taču tā palika tikai kā ideja, jo nezinājām nevienu citu, kas vēlētos ar mums spēlēt. Īsti nevienu arī nemeklējām, tomēr vasaras sākumā sāku strādāt *Lulu* picērijā tepat Āgenskalnā, kur satiku Artūru. Nepagāja ilgs laiks, līdz sadraudzējāmies kopīgās mūzikas gaumes dēļ. Kaut kā tika *pacelta* tēma par grupas izveidi, tāpēc minēju to, ko ar skolasbiedru jau bijām uzsākuši. Atklājās, ka Artūrs ne tikai pazīst manu skolasbiedru Frederiku, bet arī spēlē basu un zina bundzinieku. Drīz vien norisinājās pirmais mēģinājums. Īsti nekāda progresa nebija visu vasaru, taču 2019. gada rudenī Artūrs paaicināja *pajammot* savu skolasbiedru Emīlu, kurš it kā spēlē ģitāru jau daudzus gadus. Kopš tā mēģinājuma viss mainījās – sākām biežāk spēlēt kopā, rakstījām savas dziesmas, kā arī norunājām pirmos koncertus."

Āgenskalna Valsts ģimnāzijā *Nikotīnu* pirmais koncerts ir tāda kā bēdīgi slavena lēģenda, tāpēc vēlos jautāt, kāds bija Jūsu pirmais koncerts?

foto no grupas "Nikotīni" arhīva

Artūrs: "Pirmo reizi publikas priekšā uzstājāmies 2019. gada oktobrī Āgenskalna Valsts ģimnāzijas 10. klašu iesvētībās. Manuprāt, neviens no rīkotājiem neapzinājās, kādu mūziku spēlēsim, lai gan abi ar Emīlu viņiem vairākas reizes pārjautājām, vai tiešām saprot, ka spēlējam smagāku mūziku. Tobrīd mēs visi bijām apsēsti ar 80-o gadu grupu *Motley Crue*, tāpēc koncerta vakarā jutāmies kā baigās rokzvaigznes – staigājām tērpušies ādas jakās, melnos zābakos...diemžēl mūsu uzstāšanās nebija tik skaista kā tērpi. Nevar noliegt, ka nebijām vēl gatavi uzstāties. Matīss dziedāja šķībi, ģitāras atskaņojās, bungas slīdēja prom no bundzinieka un *soundchecka* mums nemaz nebija, tāpēc nebija nekāds pārsteigums, ka mūs palūdza kāpt nost no skatuves."

Kas notika ar grupu pēc neveiksmīgā koncerta iesvētībās?

Rihards: "Mēs nevēlējāmies padoties. Lai gan pirmais koncerts nebija tas labākais, bildes, kuras publicēt internetā, tomēr bija perfektas. Tā nu mums drīz vien grupa *Pauls Raimonds* piedāvāja spēlēt kopā ar viņiem *Manekenu* tūrē. Šoreiz gan sapratām, ka vajag vairāk pašiem savas dziesmas, kā arī nopietni sagatavoties. Mēģinājumus rīkojam vairākas reizes nedēļā un cītīgi strādājām, lai pirmajā nopietnajā koncertā atstātu labu iespaidu. Mums tas izdevās."

Matīss: "Piedāvājums, ko saņēmām no grupas *Pauls Raimonds*, mums šķita kā sapnis – atpazīstama jauniešu grupa grib ar mums uzstāties uz vienas skatuves! Šoreiz bijām kārtīgi sagatavojušies."

Uzstāšanās izdevās nevainojama, bāra *Republika* koncertzāle bija pārpildīta mūsu koncerta laikā, un mūsu fanu pulks no nepilna simta šī vakara iespaidā pieauga līdz gandrīz piecsimt. Tā mēs turpinājām koncertēt, rakstīt savas dziesmas un paplašināt klausītāju pulku. Šovasar izdevām savu debijas albumu *Paaudze*, sarīkojām pirmo mūsu pašu tūri, ko dēvējām par *Dūrienu Tūri*, kā arī sadarbojāmies ar dažādām radiostacijām, piemēram, radio *Naba*, kur sniedzām savu pirmo nopietno interviju šī gada septembrī.”

Kādi ir grupas nākotnes plāni?

Krišjānis: “Šobrīd top mūsu otrais albums, kurā vairāk eksperimentējam ar mūzikas žanriem, kā arī plānojam nākamo tūri. Plānā ir rīkot koncertus ne tikai ārpus Rīgas, bet arī Latvijas robežām. Iecerēts jau šogad decembrī paspēt uzstāties Igaunijā, tāpēc pieredze grupai ar ārvalstu publiku jau būs, kad rīkosim nākamo tūri.”

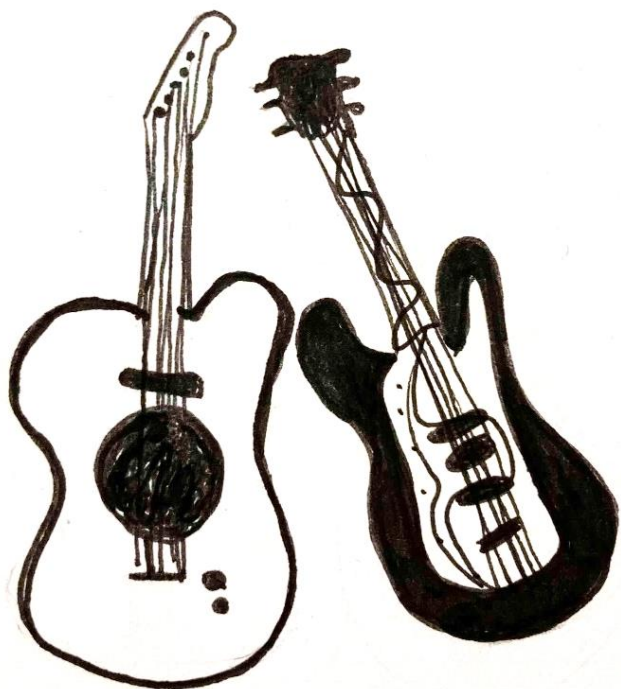

foto no grupas "Nikotīni" arhīva

Kādu padomu Jūs dotu jaunaļiem mūziķiem?

Emīls: “Svarīgākā atziņa, ko esam ieguvuši, muzicējot kopā, ir nepadoties, pat ja ir vairāk negatīvās kritikas. Katrai situācijai un kritikai ir sava zelta maliņa – pieredze, no kuras mācīties. Mums nenoliedzami paveicās ar to, ka tikām uzaicināti piedalīties jau salīdzinoši atpazīstamas grupas tūrē, taču pat bez tādām veiksmīgām situācijām ir iespējami panākumi. Galvenais tāpat paliek mūzika.”

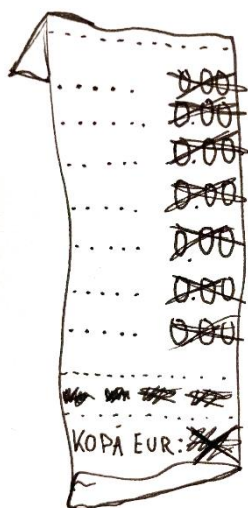
[Spied šeit](#) vai aplikācijā meklē *Nikotīni*, ja gribi apskatīt grupas *Spotify*.

[Spied šeit](#) vai [youtube.com](https://www.youtube.com/watch?v=...) meklē video *NIKOTĪNI REPUBLIKĀ 9 07 2021 FULL SET LIVE*, ja gribi apskatīt grupas koncerta ierakstu.

/Interviju veidoja un pierakstīja viens no grupas līderiem Emīls Strubergs, 12.1/

Šopaholisms

Pirms pāris gadu desmitiem Latvijā nebija tāda jēdziena kā *šopaholisms*, un tas nebija iespējams veikalu tukšo plauktu dēļ. Preču pārpilnība mūsdienu mazumtirdzniecības tīklā visā pasaulē ir veicinājusi šāda modes ieraduma rašanos.

Šobrīd situācija ir krasi mainījusies, veikalos ir iespējams nopirkt visu, jebkurā vietā un laikā. Par šopaholisma dzimteni tiek uzskatīta ASV, un šobrīd šo atkarības veidu pielīdzina tādām kā alkohola, narkotiku un azartspēļu atkarībām.

Mūsdienās cilvēkiem ir svarīgi sekot līdzi modes aktualitātēm un jaunumiem, lai atbilstu sabiedrības standartiem un tā laika normām. Modes tendences ietver gan apģērbu, gan

apavus, gan arī visdažādākos interjera priekšmetus. Cilvēka ārējais stils vienmēr ir bijis pirmais signāls par cilvēka personību un raksturu. Lai cilvēks atbilstu konkrētā laika modes tendencēm, viņš maina savu ārējo izskatu, tai skaitā dzīvesveidu un savu apkārtējo vidi. Lai būtu mūsdienīgs un neatpaliktu no jaunākajiem *trendiem*, bieži ir jādodas uz lielveikalu iegādāties jaunas preces, taču ne vienmēr viss, ko mēs iegādājamies, mums ir patiešām vajadzīgs. No biežas un nevajadzīgas iepirkšanās var rasties iepirkšanās atkarība - šopaholisms.

Vēsture

Pirmo reizi šo fenomenu sāka pētīt un aprakstīt 1909.gadā Emīls Kraepelīns. Kopā ar šveiciešu psihiatru Eugēnu Bleuleru viņi iekļāva šo sindromu savās ietekmīgākajās agrīnās psihiatrijas publikācijās. 1982. gadā vācu ārsts Makss Nordju un franču psihiatrs Valentīns Magnans vācu tulkojumā lietoja terminu *oniomānija*. Magnans raksturoja to kā deģenerācijas simptomu. Vēlāk to sauca par *iepirkšanās trakumu* un *deģenerācijas stigmatu*. Mūsdienās šo traucējumu sauc par kompulsīvo iepirkšanos jeb oniomāniju. No angļu valodas pārņemts arī apzīmējums *šopaholisms*.

Kompulsīvo iepirkšanos raksturo atkārtota, pārmērīga pirkšana, kā rezultātā rodas garīgas,

sociālas, profesionālas, finansiālas un cita veida problēmas. Šopaholisms ir saistīts arī ar ievērojamu citu psihisku blakusslimību esamību.

Šopaholisms galvenokārt novērojams sievietēm. Tipiskais kompulsīvais pircējs ir 36 gadus veca, izglītota sieviete. Mūsdienās šopaholisms ir novērojams jau sākot no jauniešu vecumposma, kad viņš sāk gūt pirmos ienākumus. Klīniskie pētījumi liecina par nepārvaramas iepirkšanās sindroma sākumu, tiklīdz indivīds sasniedz finansiālu neatkarību vai nopelna pirmo algu. Šī problēma galvenokārt novērojama sievietēm, tāpēc ka sievietes izjūt sevī vēlmi un tieksmi iegādāties ko jaunu, lai justos skaistas un iekārojamas.

Šī problēma ir hroniska, un tā kļūst par primāru reakciju uz negatīviem notikumiem un jūtām. Tā ir saistīta ar alkām, un tai raksturīga eiforija un/vai atvieglojums no negatīvām emocijām, izdarot pirkumu. Šopaholisma izplatības līmenis pasaulē svārstās no 1% līdz 8%.

Cēloņi

Lielākoties šīs atkarības cēloņi ir psiholoģiski. Kā viens no cēloņiem ir perfekcionisms, vajadzība visam būt izcili, tas izraisa otro cēloni – nedrošību un nepārliecinātību. Šie abi faktori ir savstarpēji saistīti, un to dēļ cilvēkam rodas sajūtas, ka kaut kas trūkst, lai viss būtu ideāli, tāpēc indivīds pērk visu to, ko viņam šķiet, ka vajag, un tā pamazām sāk rasties un attīstīties šopaholisms. Vēl nozīmīgs faktors ir negodīgums pret sevi. Tas nozīmē, ka cilvēka domas ir pretstatā pašas sev, proti, cilvēks zina, ka viņam viss ir un nekas netrūkst, tomēr viņam ir arī domas, ka vajag nopirkt vēl, jo kaut kas trūkst.

Daži no šopaholisma simptomiem ir:

- indivīds gandrīz visu brīvo laiku pavada, iepērkoties tirdzniecības centros vai internetā;
- atkarīgais ne vienmēr iegādāsies precī uzreiz, viņš ilgi apskatīs, vairākkārt piemērs;
- interese par iepirkšanos bieži noved pie ikdienas pienākumu nepildīšanas;
- pirkumu plānošanas laikā indivīdam ir neparasts satraukums;
- lielākā daļa līdzekļu tiek tērēti nevajadzīgu preču iegādei;

- pirkuma iegādes laikā indivīdu pārņem eiforija vai arī gluži pretēji - kauna un vainas sajūta.

Indivīdam ar veselām smadzenēm darbības metode ir frontālā *cortex*, kas apstrādā atalgošanas aktivitāti. Taču indivīdam ar uzvedības traucējumiem šī smadzeņu sistēma darbojas nepareizi. Zinātnieki apgalvo, ka cilvēkam ar uzvedības traucējumiem šajā smadzeņu daļā ir mainīga aktivitāte.

Tā kā atkarība ir traucējums, kas saistīts ar izmaiņām galvas smadzeņu *atalgojuma sistēmā*, tad ir veikts daudz smadzeņu izmeklējumu pētījumu, lai salīdzinātu to, kā dažādas smadzeņu daļas ir iesaistītas procesu veikšanā. Atklāts, ka iepirkšanās aktivizē mezokortikolimbisko sistēmu un galvas smadzeņu mandeļveida ķermeni jeb amigdalū.

Statistika liecina, ka Amerikā 1 no 20 aptaujātajiem ir attīstījies šopaholisms. Psihiatrs Korans apgalvo, ka kompulsīvie pircēji aktīvi iegādājas preces, taču, kad tās ir nopirkas, tad viņiem tās vairs neinteresē un viņi par tām aizmirst.

Ārstēšana

Sākotnēji bieža iepirkšanās var likties kā nevainīgs ieradums. Tomēr šopaholisms ir tikpat nopietna atkarība kā narkotisko vielu atkarība, un tai ir tikpat smagas un nopietnas sekas. Sekas ir lielākoties tādas pašas kā jebkurai atkarībai:

- sociālās funkcionēšanas pasliktināšanās (indivīds izolē sevi no ģimenes un draugiem);
- ikdienas pienākumu nepildīšana un nevērīga attieksme pret konkrētām lietām;
- finansiālas problēmas, piemēram, problēmas ar rēķinu apmaksu;
- emocionālas un psiholoģiskas problēmas (garastāvokļa maiņas, depresija).

Visbiežāk šopaholismu ārstē ar psihoterapeita konsultācijām. Personai, kurai piemīt šopaholisms, nākas pieņemt ļoti daudz pārmaiņu savā dzīvē.

Daži ieteikumi, ko psihoterapeiti iesaka cilvēkiem, kam piemīt šopaholisms, ir:

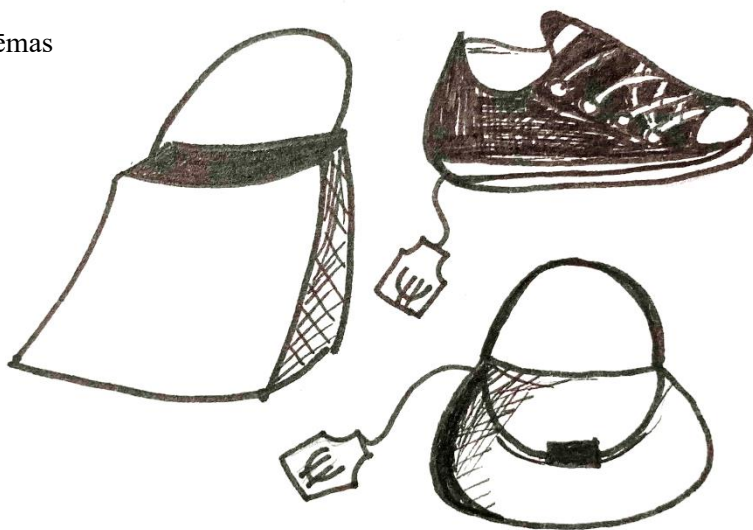
- pirkumu saraksta sastādīšana, katru reizi dodoties uz veikalu;
- ņemt līdzi tikai konkrētu naudas summu un nelietot kredītkarti;
- ierobežot televizora un interneta mājaslapu skatīšanos, lai *neuzdurtos* uz jaunu produktu reklāmām;
- plānot savu ikdienu tā, lai būtu pēc iespējas mazāk brīvā laika veikt pirkumus.

Ārsts, protams, terapijas laikā var likt arī atbrīvoties no visām mantām, kas iepirkas šopaholisma laikā, lai terapijas rezultāts būtu efektīvāks.

Šopaholisms nav tikai kaitīgs ieradums, tā ir jau nopietna atkarība, kurai ir nepieciešama ārstēšana. Ārstēšanu var veikt gan ar terapiju, gan ar atbalsta grupu apmeklēšanu.

Īpaši šobrīd, kad tuvojas svētku laiks, cilvēkiem ir tendence uz pārmērīgu un nevajadzīgu iepirkšanos, lai radītu svētku sajūtu. Atceries – iegādājies tikai to, kas tev ir patiešām nepieciešams!

/Samanta Ermane, 11.3/

Emocionālā ēšana

Emocijām un jūtām ir liela nozīme cilvēku ikdienā. Tās bieži ir pats pamats turpmākās dienas izvēlēm un notikumiem. Izprast un tikt galā ar savām jūtām, izvēloties pareizos paņēmienus, ir svarīgs mentālās veselības komponents, taču bieži, pašiem neapzinoties, cilvēki mēdz uzņemt pārtiku pārdzīvojumu, stresa, garlaicības vai citu iemeslu dēļ, proti, brīžos, kad neizjūt patieso izsalkuma sajūtu, pārtika tiek izmantota kā līdzeklis, lai pastiprinātu vai mazinātu kādas izjūtas. Emocionālā ēšana kā medicīnisks stāvoklis redzes lokā ir nonācis nesen, taču tai ir liela ietekme un saistība ar personas prasmī sekmīgi tikt galā ar savām emocijām.

Emocionālā ēšana ir īpaši aktuāla šobrīd notiekošās COVID-19 pandēmijas un mājseides laikā, jo šī situācija ļoti krasi spēj ietekmēt cilvēku emocijas, kas var veicināt emocionālās ēšanas tendenču rašanos.

Kas ir emocionālā ēšana?

Cilvēkam saskaroties ar stresa situācijām, ķermenis nostājas uzbrukuma vai bēgšanas pozīcijā. Šī reakcija ir saistīta ar dažādiem psiholoģiskiem faktoriem, piemēram, apetītes apspiešanu, lai spētu tikt galā ar draudīgajām situācijām. Taču, veicot pētījumus, ir noskaidrots, ka mazāk intensīvu emociju piedzīvošana var novest līdz liela apjoma pārtikas, kas ir bagāta ar cukuru un taukiem, uzņemšanas. Šāda uzvedība ir klasificēta kā emocionālā ēšana.

Emocionālā ēšana ir bieži sastopama un tiek skaidrota kā stresa pārvarēšanas mehānisms jeb centieni tikt galā ar saviem pārdzīvojumiem, problēmām un emocijām, uzņemot visbiežāk neveselīgu, bet baudāmu pārtiku. Pētījumi vēsta, ka šāda ēdiena uzņemšana uzlabo garastāvokli un samazina stresa līmeni, taču tas ir īslaicīgs risinājums, kam visbiežāk seko negatīvas emocijas, piemēram, kauns.

Tā kā emocionālā ēšana ietekmē jebkuru, proti, indivīdus ar lieko svaru, sievietes, kuras ievēro diētas u.c., var secināt, ka ēšanas un emociju saistību ietekmē pašas personas rakstura iezīmes, taču pārēšanās ir īpaši manīta cilvēkiem, kas ierobežo savu pārtikas uzņemšanu, jo šādām personām negatīvu emociju iespaidā ir grūti turpināt atteikšanos no ēdiena, taču tie, kuri savu pārtikas uzņemšanu neierobežo, visbiežāk to samazina vai ēšanas paradumos izmaiņu nav.

Emocionālā ēšana lielākoties ir pētīta pieaugušajiem, taču ir veikti pētījumi, kas vēsta, ka šī uzvedība ir manāma arī bērniem, pusaudžiem un jauniešiem.

Kas izraisa emocionālo ēšanu?

Emocinālo ēšanu ietekmē dažādi faktori, taču visu pamatā ir emocijas. Ir noskaidrots, ka gan jauniešiem, gan jauniešiem emocionālo ēšanu izraisa stress un uztraukums. Sīkāk apskatot, noskaidrots, ka sievietēm šī uzvedība saistās ar stresu, raizēm, spriedzi un trauksmi, taču vīriešiem tikai ar apjukumu, neskaidru noskaņojumu jeb garastāvokli.

Kādas ir emocionālās ēšanas sekas?

Emocionālā ēšana ir stresa vai kādu citu pārdzīvojumu pārvarēšanas mehānisms, kas sākumā var šķist kā atvieglojums, taču tā rezultātā tiek zaudēta spēja šo emociju piedzīvot un izprast, līdz ar to uzvedība tiek atkārtota vairākkārt, jo citu emociju pārvarēšanas ceļi nav zināmi.

Indivīdam neizjūtot tradicionālo izsalkumu pēc pārtikas, proti, pārtika tiek uzņemta, lai apmierinātu tā brīža emocijas, vai ēšana pēc sāta izjūtas vai pārēšanās punkta, var novest līdz palielinātas enerģijas jeb kaloriju uzņemšanas, līdz ar to var veidoties liekais

svars. Šādai uzvedībai ir arī citas sekas, piemēram, nespēja tikt ar galā ar savām jūtām vai arī ilgtermiņā tā var izvērsties par ēšanas traucējumu, kas ir nopietns psiholoģisks stāvoklis.

Kā pārvarēt emocionālo ēšanu?

Ir dažādas emocionālās ēšanas pārvarēšanas iespējas, taču viena no populārākajām ir palīdzības dienasgrāmatas jeb grāmatas, kurās autors apraksta ieteikumus un darbības, kas varētu palīdzēt ar šo uzvedību un emociju regulāciju. Kā piemērs ir Dž. L. Taicas (Taitz) grāmata *End emotional eating* jeb *Pārtrauc emocionālo ēšanu*. Šajā grāmatā ir sīki aprakstīti ieteikumi un vingrinājumi, kā indivīdam pašam tikt galā ar savām emocijām un pārtraukt emocionālo ēšanu. Piemēram, rakstot dienasgrāmatu, kurā tiek aprakstītas visas izjustās emocijas un pēc tām sekojošā darbība, piemēram, ēšana, kas ar laiku indivīdam palīdzēs izprast šīs izjūtas un izvēlēties pareizos paņēmienus, lai ar tām tiktu galā.

Taču, ja šķiet, ka paša ceļā nav iespējams tikt galā ar emocionālo ēšanu, vienmēr var vērsties pie profesionāla, kas piemēros nepieciešamo ārstēšanas metodi un palīdzību. Populārākās ārstēšanas metodes ir:

- **Dialektiskā uzvedības terapija (DUT)**, kuru izstrādāja amerikāņu psiholoģe M. M. Linehana. Šī terapija māca tikt galā ar emocijām, kuras indivīdam šķiet nomācošas, kam ir liela nozīme emocionālās ēšanas ārstēšanā, jo tā stingri balstās uz emocijām.

Pieņemšanas un apņemšanas terapija (ACT), kuru izstrādāja Stīvens C. Hejs, amerikāņu psihologs un Nevadas fonda profesors Nevadas Universitātē, un viņa kolēģi. Šī terapijas būtība ir ļaut sev piedzīvot negatīvās emocijas, kamēr turpina virzīties dzīvē tālāk. Tā tiek pielietota gadījumos, kas saistās ar ķermeņa imidžu un ēšanu.

- Plaši izmantota ir arī **uz apziņu balstīta kognitīvā terapija (MBCT)**. To ir izstrādājis psiholoģijas doktors no ASV Džons Kabats – Zinns. Tā ir balstīta uz to, lai samazinātu stresu, un tā māca praktizēt uzmanību un modrību, lai izklūtu no atkārtotām, satraucošām *cilpām* jeb atkārtotām situācijām, kurās tiek piedzīvotas negācijas.

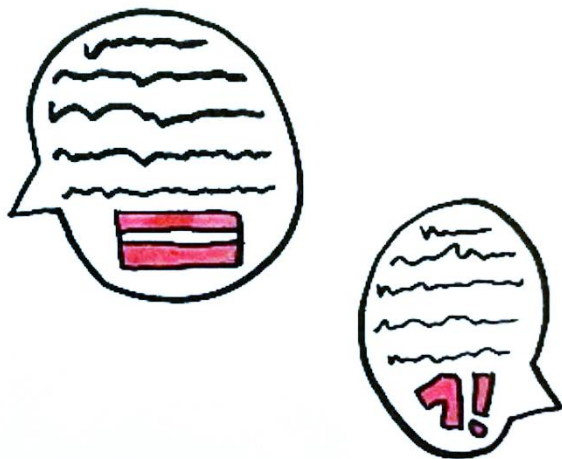
Emocionālās ēšanas pavarēšana un ārstēšana ir laukietilpīgs process, kurā indivīds labāk iepazīst sevi, savas emocijas, jūtas un izprot tās. Ja šo uzvedību pārtrauc, tad rodas iespēja pavērties uz dzīvi no citas puses, proti, kad emocijas neietekmē dzīves izvēles vai darbības, bet gan uzlabo dzīves kvalitāti.

/Lelde Lazdāja, 11.3/

Skolēnu pašpārvalde un pilsoniskā atbildība

Attālināto mācību laikā skolēnu pašpārvaldē norisinājās attālināts pasākums ar nolūku sadalīties grupās un izdomāt reāli realizējamas aktivitātes nākamajam semestrim. Arī es kā pašpārvaldes biedrs piedalījos, un mana ideja guva atbalstu un atzinību.

Es aktualizēju problēmu par jauniešu iesaisti politisko vēlēšanu procesā un vispārējo izpratni par tiem. Manuprāt, tā ir diezgan katastrofāli zemā līmenī. Redzot, ka tuvojas Saeimas vēlēšanas un ka daudziem 11. un 12. klašu skolēniem tās būs pirmās viņu mūžā, man radās ideja par politisko semināru.

Semināra mērķis būtu ļoti primitīvā valodā izskaidrot, kāpēc ir svarīgi balsot, iedot jauniešiem pamatus par Latvijā sastopamajiem virzieniem, kā arī rosināt domāt par savu politisko identitāti un neļauties

populisma kārdinājumiem. Es ļoti labi apzinos, ka politika nav tā populārākā un jauniešu auditorijai saistošākā tēma, taču, tāpat kā daudzas citas lietas dzīvē, tieši tās, par kurām jaunietis interesējas vismazāk, mēdz būt tās noderīgākās un svarīgākās.

Mana ideja guva atbalstu skolēnu pašpārvaldes valdē, un šobrīd tiek strādāts pie tās īstenošanas. Cerams, ka tā tiks īstenota jau janvārī, taču to rādīs laiks.

Nobeigumā vēlos minēt vēl vienu argumentu, kādēļ jauniešiem ir vērts iesaistīties un iedziļināties politiskajos procesos. To var salīdzināt ar savas personības un neatkarības veidošanos. Ir loģiski, ka nevienam cilvēkam nepatīk tikt ignorētam, taču bieži vien cilvēki, kuri ļoti vēlētos izpaust savu viedokli, baidās to darīt, jo neprot formulēt savu domu un to pamatot. Tādā veidā paslīd garām daudzas ļoti svarīgas lietas, no kurām cieš visi, jo nelaimīgi un neuzklausti cilvēki nav tie, kas veido labu dzīves noskaņojumu un telpu. Šī iemesla dēļ visiem jāmācās izpaust savu viedokli. Es aicinu to darīt ne tikai personīgi, bet katram arī politiski, jo mūsu politiskajam viedoklim un izpausmēm bieži vien ir daudz lielākas sekas mūsu dzīvē nekā mūsu personiskajām darbībām, pat ja mēs to nezinām un neaizdomājamies.

/Krišs Krišjānis Millers, 12.6/

Zvaigžņotās atskaņas

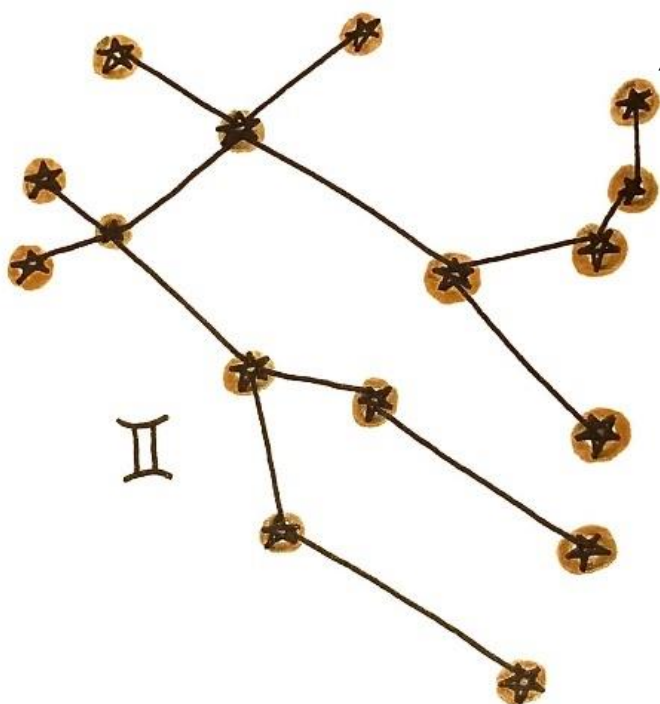
Saule aust austrumos,
Saule riet rietumos.
Neviens nezina,
Kas saulei spriedumos.

Polārzvaigzne ziemeļos,
Dienvidu Krusts dienvidos,
Turiet pasauli
Savas mutes ciešumos.

Dvīņi debess augstumos,
Plejādes pie redzes loka.
Sāk snigt
No ziemotā debesu loga.

Orions zemāk,
Bet Polārzvaigzne augstāk.
Uguņotas lapas
No debess krist sāk.

*/A. Ginsberga pēdējais dzejolis 23/03/1997, 04.51,
atdzejoja Sofija Keiča un Katrīna Liepiņa, 11.5/*

Luksofora stāsts

Es esmu luksofors vienā no Rīgas centrālajām ielām. Pašlaik ir nakts, un es varu atpūsties, spīdinot tikai dzelteni gaismu.

Pašlaik es varu to atļauties, jo naktī šeit sastopami tikai vientuļi kravas izvadātāji un kāds aizkavējies cilvēks taksometrā. Bet drīz uz pirmajiem saules stariem modīsies pilsēta un parādīsies pirmie tramvaji un autobusi, kuros sākotnēji būs sastopami tikai daži samieģojušies cilvēki. Paies vēl stunda, un ielas piepildīs steidzīgi ļaudis. Tur būs gan daži skolēni, gan norūpējušies strādnieki, gan nopietni vīri melnos uzvalkos. Visapkārt valdīs troksnis, kņada, un pilsēta atgādinās milzīgu skudru pūzni.

Paies vēl dažas stundas, un rosība pierims. Parādīsies nesteidzīgas māmiņas ar bērnu ratiņiem, pensionāri, kas lēnīgi dosies uz tirgu, un tūristi, kas ieinteresēti vēros pilsētas ainavu.

Un tad jau atkal ielas sāks pildīties ar jautriem skolēniem un viņu vecākiem. Parādīsies arvien vairāk automašīnu, kas dosies mājup, un man atkal būs darba pilns vakars, līdz haoss norims.

Nesaprotu, kādēļ šī kņada ir nepieciešama, bet ko gan es zinu?

Es esmu tikai luksofors...

/Ričards Henrihs Pilmanis, 7.2/

Vecrīgas laterna

Auksts, tumšs darba dienas vakars. Cilvēki laimīgi dodas uz mājām, bet es stāvu un apgaismoju viņus. Manas mājas ir te – uz Vecrīgas šaurās ieliņas.

Man ir kaimiņš – afišas stabs. Viņš iedomīgi skatās uz mani un brīžiem smīn. Stabam ir daudz vairāk uzmanības nekā man – graciozai, skaistai laternai. Es viņam nepievēršu uzmanību, jo bez manis viņš nebūtu tik ievērojams. Tumšajos vakaros stabs mīļi lūdzas pamest gaismas staru uz viņu un izgaismot afišas.

Katru dienu mums abiem pretī atveras kafejnīca. Pie manis atnāk gardo bulciņu smaržas. Es ar skaudību noskatos uz bufetes pircējiem.

Apkārt man ir daudz namu. Visi ir seni, katrs ar savu stāstu. Par namiem es ļoti interesējos, esmu izprašājusi citas laternas, ko viņas zina par tālāk esošām celtnēm. Man visvairāk patīk jūgendstilā celtās mājas. Tās izskatās krāšņi, ar visdažādākajiem elementiem, seju un dzīvnieku attēlojumiem.

Tāda ir mana dzīve uz šaurās Vecrīgas ieliņas. Ilgi te esmu dzīvojusi un ilgi vēl dzīvošu.

/Elīza Ulla Jākobsone, 7.1/

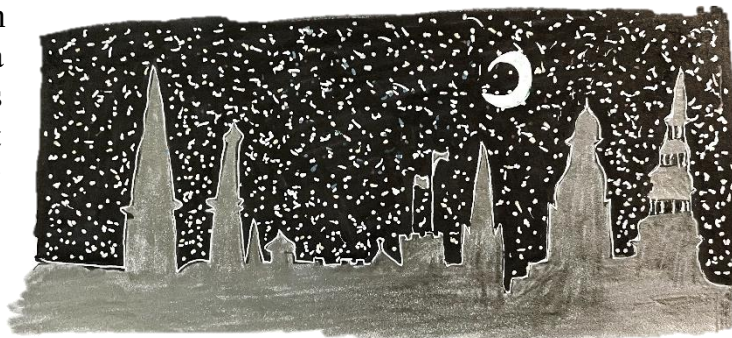

foto no Alises Ivanovas personīgā arhīva

Zvaigžņotā Rīga

Aleksandra Čaka un Tallinas ielas krustojumā mazā divstābu dzīvoklī dzīvoja Johansonu ģimene: vecāki Guntis un Evita ar divām meitām Melāniju un Alisi.

Bija parasts ceturtdienas vakars, un bērni mācījās, kamēr tētis bija darbā un mamma strādāja no mājām. Pēkšņi pl. 21.35 izdzisa visas gaismas. Alise iznāca no istabas, lai saprastu, kas notiek, kāpēc pazudusi elektrība. Paskatoties ārā pa logu, bija redzams, ka tas pats bija noticis visā Rīgā. Ielās varēja redzēt vairākas apjukušas sejas vai arī pretējā mājā no loga izkārtas galvas. Uz ielas bija apstāties 9. autobuss un 11. tramvajs virzienā uz Mežaparku. Pa durvīm ienāca tētis, kurš tikko bija ieradies no darba. “Mums ir noteikti jāiziet naksnīgā pastaigā,” tētis teica, “Rīga ir brīnišķīga tumsā, un debesis ir vienkārši apburošas!” Visas trīs meitenes ātri saģērbās, lai redzētu naksnīgo Rīgu.

Izejot ārā, vienīgā gaisma nāca no plānās mēness strīpiņas debesīs, taču tādas zvaigznes vēl nekad nebija redzētas. Varēja iedomāties, ka tās dejo valša pavadījumā. Melānija pirmo reizi dzīvē ieraudzīja krītošo zvaigzni.

Uzkāpjot Bastejkalnā, debesis pavērsās kā gleznā. Mēness gaismā atspīdēja trīs lielās Mildas plaukstās sasildītās zelta zvaigznes. Johansonu ģimene nekad neaizmirsīs šo brīnumaino vakaru.

/Rūta Lejiņa, 7.2/

Braucējs no Rīgas uz Valmieru

Kā vienmēr pulksten 9.35 viņš brauca no Valmieras uz Rīgu. 1 stunda un 47 minūtes tikai sev. Kaut arī šis brauciens atkārtojās katru dienu – tas pats ceļš, tās pašas zīmes, tie paši skati, tā pati zilā mašīna -, šoreiz kaut kas šķita citādāk.

Viņam priekšā brauca liels autobuss, bet aiz muguras mazs, balts motocikls. Likās, ka tikai uz brīdi bija aizvēris acis, kad buss jau bija pārvērties par lielu vali, bet mocis – par kaiju. Valis izskatījās noguris. Kamēr tā lielais ķermenis slīdēja pāri rīta ceļiem, skrāpējot smago vēderu, tas vilkāms uz priekšu. Pats nezinot, uz kuriem iet un kāpēc tur jānokļūst.

Savukārt aizmugurē, cik ātri vien varēdama, lidoja kaija. Viņas spārni sen jau bija noguruši, bet viņa joprojām turpināja steigties aiz pārējiem. Varēja manīt, ka kaijai bija mērķis, tomēr viņa sen jau bija aizmirsusi, kāds tas ir. Kaija vēlējās nolaisties un atpūsties.

Starp kaiju un vali bija viņš – braucējs. Pārāk noguris, lai domātu, bet pārāk uztraucies, lai apstātos. Viņš jautāja sev: “Kāpēc šie dzīvnieki te ir? Viņiem te nemaz negribas un arī nevajag atrasties. Kāpēc mocīties? Kāpēc dzīvot dzīvi tur, kur nevajag, un ķert to, kā nav?” Aiz apjukuma viņš uzspieda kāju stiprāk uz gāzes pedāļa.

Viņš vēl dzirdēja vaļa brēcieni, kad viss kļuva melns. Radās miera un brīvības sajūta, bet pēc kāda laika viņš vairs nejuta neko. Ieradās sirēnas, kas ar laiku izdzisa no šīs pasaules tāpat kā viņš – braucējs no Valmieras uz Rīgu.

Kas bija šis braucējs? Kaija? Valis?

/Anna Emīlija Kariņa, 7.1/

Neliels lidojums virs pilsētas

Kādā lielā pilsētā dzīvo meitene Lilija, kura vienmēr ir vēlējusies redzēt, kā izskatās visa pasaule no augšas. Viņai ļoti patīk debesis un pilnīgi viss, kas tajās atrodas.

Kādu dienu pienāca jauks vakars, kad meitene nolēma savu sapni piepildīt. No kādas vecas, pamestas ēkas ar visiem spēkiem viņa izstūma ārā vecu, sarūsējušu vannu, kuras malās bija caurumiņi, un caur tiem ar savu radošo pieeju meitene izdomāja piesiet vairākus krāsainus balonus. Kad tas bija izdarīts, Lilija iekāpa vannā un gaidīja, kad notiks brīnums: vanna pacelsies no zemes un viņa uzlidos augšā.

Pēc kāda laika baloni kļuva spilgtāki, tie iemirdzējās, un meitene ar visu vannu sāka ātri celties debēs, jo baloni izrādījās maģiski. Šis brīnums tiešām notika. Brīdī, kad Lilija bija pacēlusies gandrīz vislielākā debesskrāpja augstumā, viņa paskatījās uz zvaigznēm, kuras mirdzēja un bija kā balti izkaisīti punktiņi debesīs. Tad viņa pagriezās pret sarkano pilnmēnesi, kas meitenei sākumā šķita kā milzīga, sarkana poga bez caurumiem. Viņa lidojuma laikā baudīja visu skaisto ainavu, kurā bija zvaigznes, pilnmēness un izgaismotā pilsēta. Lilija vēl cerēja ar roku pieskarties kādam mājas vai debesskrāpja jumtam, taču tas viņai neizdevās. Viss meitenei šķita tik brīnišķīgi un jauki līdz brīdim, kad pēkšņi sākās mežonīga, zibeņojoša vētra. Maģiskie baloni, kas bija piesieti pie vannas, neizturēja šo vētru, tāpēc tie pārsprāga, un Lilija ar visu vannu iekrita upē, kas tecēja gar pilsētu. Šādi beidzās meitenes lidojums.

Pēc dažām dienām kāds sirms vecītis pie upes krasta atrada saplīsušo vannu ar pārsprāgušajiem baloniem, taču pati meitene nevienā pilsētas stūrī vairs nebija redzēta.

/Elza Kobiņeca, 7.1/

Lidojošā pilsēta

Annija ir īpaša meitene. Viņa pasauli uztver ar fantāziju un nereāliem notikumiem. Annija vienmēr ir sapņojusi nokļūt uz lidojošas pilsētas, un tas notika.

Tā ir neliela pilsēta, kura lido apkārt visai zemeslodei. Tajā ir izsmalcinātas, krāšņas ēkas. Annijai šī vieta ļoti patīk. Viņa dodas pastaigā pa šo pilsētu. Lidojošajā pilsētā ir ļaudis, kuri ģērbušies krāšņās drēbēs. Meitenes ir tērptas skaistās, vizuļošās kleitās, bet puisi - spoguļainos tērpos.

Annija ir nokļuvusi pilsētas centrā, kur sapulcējušies daudz cilvēku. Pēc plakātiem var secināt, ka notiek koncerts, kurā uzstājas ievērojamais komponists Francis Šūberts. Tas ir sapņa piepildījums, jo Annijai ļoti patīk viņa mūzika, it īpaši dziesma *Meža ķēniņš*. Skats ir patiešām iespaidīgs. Šī pilsēta lido pāri mākoņiem, un tā turas augšup, pateicoties tūkstošiem sārtu balonu. Viņa dodas iekšā koncertā, kurā ir daudz cilvēku, bet valda klusums, lai drīz dzirdētu Šūberta mūziku. Viņš uzstājas, spēlējot vijoli, ar Annijai nezināmu skaņdarbu, bet skan apbrīnojami skaisti. Šūberts spēlē ļoti emocionāli, un no vijoles nāk debešķīga skaņa.

Pēkšņi pilsēta sāk strauji lidot uz priekšu, visi ir ļoti uztraukti. Vējš pieņemamas spēkā un pūš uz Antarktīdas pusi. Ir jūtams aukstums. Lidojošās pilsētas iedzīvotāji cenšas atrast siltas drēbes, jo ir ļoti auksts. Nevienam tam nav bijis gatavs, jo pilsēta parasti ir lidojusi vietās, kur ir diezgan silts un patīkams klimats. Meitene nezina, ko iesākt. Viņa ieskrien kādā veikaliņā, kur ir silti. Ar katru minūti kļūst arvien vēsāks, jo vējš pūš ļoti strauji. Cilvēki steidzas mājup, lai iekurinātu kamīnus.

Tā arī neizdevās noklausīties Šūberta koncertu. Pāriet vairākas dienas, un pilsēta joprojām neapstājas. Tā turpina lidot, līdz norimst un apstājas. Tā ir aizlidojusi prom no Antarktīdas un ir apstājusies virs kādas brīnumainas zemes. Tajā ir lieliski laikapstākļi un patīkama atmosfēra. Kas gan šī ir par vietu? Zinātnieki atbild: “Tā ir Eiropas valsts, Latvija.”

“Tā ir vislabākā vieta uz zemeslodes,” nodomā Annija un pamostas no sapņa.

/Laura Klismete, 7.1/

Pelēkā pilsēta

Reiz bija pilsēta, kurā viss bija drūms un vientuļš. Pilsētu sauca Smagais Enkurs, jo tajā visi iedzīvotāji pārvietojās tā, it kā tiem būtu enkurs pakārts uz deguna. Viņi visi bija bēdīgi un nomākti, kā arī staigāja, skatoties uz zemi tā, ka nevienu neredz. Visi ģērbās vienādi drūmi, izņemot ciema puiku, kuru sauca Priekulis. Viņa māte puiku tā nosauca, jo kopš bērnības viņš visus gribēja iepriecināt.

Šis puisis darīja visu iespējamo, lai šī pilsēta kļūtu jautra un krāsaina. Viņš dāvināja dāvanas, taisīja kartiņas, un katru reizi, kad viņš tās izdalīja, šīs pilsētas iedzīvotāji pa vienam vien kļuva priecīgāki. Katru reizi, kad Priekulis redzēja kādu cilvēku smaidot, viņš jutās arvien labāk un labāk.

Tā katru gadu cilvēki kļuva priecīgāki un jaunāki, kā arī izturējās pieklājīgāk pret citiem. Tādēļ pilsēta beigās tika nosaukta par Dzeltēno pilsētu.

/Katrīna Bļodniece un Rebeka Elza Mirozova, 7.2/

Latviešu valoda man ir...

Vissvētākais, ar ko es dzimu un miršu.

Tā manās asinīs rit un dāvā man cerību ikkatru saules lēktu.

Kaut asinis manas uz zemes līst, es latvju mēlē mūžu aizrunāšu.

Saules mūžu nedzīvošu,

Dieviņam reiz durvis vēršu.

Tad atstāšu vissvētāko akmeņam,

Tas Saules mūžu nodzīvos.

Lai dzimst jauni, lai mirst veci.

Visiem vaļa Laimas mūžu aizrunāt.

Kas to dara latvju mēlē,

Tam ar mani viena tauta.

Tauta, kas stipra ir.

Gadu simteņos plosīta un šķirta,

Latvju tauta neiznīks, kamēr latvju mēlē mīlēs tā.

/Elza Miķelsone, 8.4/

Es gribu rakstīt kā Regīna Ezera, es gribu domāt kā Imants Ziedonis. Bet neviens rakstnieks no otra nekad neņem. Un tamdēļ es galvu ilgi laužīju un skumu. Tas ir - līdz es sajutu auksto ziemas gaisu, maigo sniegu pirmdienas pēcpusdienā skolas pagalmā.

Tad es zināju. Svešam, mani dzirdot, es atgādināšu kādu tālu un viedu, kā Imants Ziedonis. Savām latviešu valodas, literatūras skolotājām es allaž būšu daudzsološa, kā Regīna Ezera.

Jāsajūt tas iekšējais trauslums, kas mīt mākslā, un tad vien redz, ka ir jau labi arī šādi, un miers te arī blakus stāv, baltās villainēs aptinies.

/Elza Miķelsone, 8.4/

Maza, maza, pavisam maza

Es būšu maza,
Beidzot izdomāju ko gribu,
Un gribu būt neliela.
Šādi ir labi.
Ja Pens Pīters stāja augt, jo tā gribēja,
Kāpēc es nevaru?
Man te ir labi, un pie kājas, ko citi burbuļo.
Es maza, maza, pavisam maza būšu.
It nekur nesteigšos, un vai!
Te nemaz tik slikti nav.

/Elza Miķelsone, 8.4/

Kaut kur lasīju, ka sniega gurstoņu izraisa ledus kristālu lūšana. Bet, ja iet caur klusajiem slimnīcas korpusiem, tad ir tīri vienalga, kas tik mierīgi aizpilda klusumu.

Izeju uz ielas, kas jūtas kā nostāka, pastāvīga pasaule. Kur iela beidzas, krustojumā, tur diktam liela dzīvība un nekāda balta, nesavainota sniega nav. Šeit es vienādiņ kātoju no Centrālās laboratorijas ieejas līdz transporta novietošanas biļešu kasei. I vienreiz, i piekto reizi.

Strauji sametas vientuļi un izdomāju uzkāpt uz paaugstinājuma. Vasarā tur zaļo zāle, bet tagad neskarts sniegs. Un es ļauna, savtīga būdama, iestaigāju tur taciņu. Izeju zem līka koka zara, sajūtos kā ziemas dāma, tikai mans skats saltu cerams nepataisīja.

I re cik tur labi bij', bet atkal nokāpju uz trotuāra un trīs reizes papēdi ejot piesitu pie zemes. Tas lai sniega cepurītes no purngala noģērbtu.

foto no Alises Ivanovas personīgā arhīva

/Elza Miķelsone, 8.4/

“Vēstule Tev”

Priekšvārds

Leontīne Amālija Rundele bija Aleksandra Čaka pirmā mīlestība. Viņi iepazinās 1923. gadā Rīgas Valsts 2. vidusskolā. Pēc skolas beigšanas A. Čaks pabeidza obligatorisko skolu skolotāju sagatavošanas kursu, vēlāk tika nosūtīts strādāt uz Cēsu apriņķa Drabešu bērnu internātskolu. Trīs gadu laikā, ko Čaks pavadīja Drabešos, Leontīne ir liela iedvesma viņa dzejā. Tieši šo gadu

foto no kasjauns.lv

laikā viņš izkopj savu dzejnieka talantu, uzraksta un sakārto savus pirmos dzejoļu krājumus. Čaks un Leontīne pārsvarā sazinājās, izmantojot vēstules, kurās viens otru dēvēja dažādos vārdos. Vēstulēs Aleksandrs Čaks mīloto dēvē par Ļoņu, Loncīti, mīlo Lonču, Lončuku, dažreiz pat par mazo sērkokciņu. Leontīne ar Čaku vēlējās veidot ģimeni, bet Čaks šo piedāvājumu noraidījis, jo vēl ilgi pēc tam nav tam bijis gatavs.

Vēstule Saškai no Ļoņas

Es biju tauriņš tavās rokās, bet Tu vēlējies ziloni. Un līdz pat tam brīdim es nekad nebiju vēlējusies būt kas cits. Ja mīlestību varēja nopirkt arī tā, es būtu maksājusi visu pasaules naudu, lai redzētu Tavās acīs gailam liesmu vēl vienu reizi.

Un es sāku sevi plēst. Gabaliņu pa gabaliņam es mainījos. Pirmos es nogriezu spārnus. Tie atvīzēja uz grīdas blakus šķērēm un pašas asarām. Mani spārni bija lielākais atgādinājums tam, kas es neesmu. Es nevarēju ciest savas dīvainās kājas un lielās acis. Mani mulsināja mans savādaais rumpis un pēkšņās emocijas. Ja man kāds jau tad būtu pateicis, ka “Zini, ka mīla un kaislīgās mokas/ Visu kā laiks tomēr pārvar un veic”, es nekad nebūtu sākusi sevi nicināt. Bet mans ķermenis bija pārāk mazs un ciešs manai izdomātajai ziloņa dvēselei. Es nespēju to visu sevī ietilpināt! Manī nav gana daudz vietas mīlestībai un naidam pret Tevi.

Šķiet, ka mana pasaule bija apmetusi kūleni, sagriežusies kājām gaisā un piezemējusies kaut kur dziļi - nebūtībā. Viss bija pelēks: māju sienas, Tavi iemīļotie trošuāri un es pati. Nekas vairs nešķita tāds, kā agrāk. Ik rītu mani piemeklēja doma, ka mani noniecina apkārtējie. Ne visiem bija skaidrs, kāpēc manī sākušās tādas pārmaiņas. Daži pat spēja apgalvot, ka visu esmu izdomājusi, ka mana cīņa nav īsta. Smieklīgi, bet, tikko kā cilvēki neredz jūsu asiņojam, viņiem šķiet, ka jūsu sāpes nav īstas. Bet mani nolauztie spārni taču smeldza! Kājas man bija nevis sešas, bet četras. Kā gan kāds var uzdrošināties teikt, ka es necīnos? Viņi nezina, kāda uguns deg manī. Tava mazā sērkokciņa dzirksts kļuvis par veselu ugunsgrēku, kas apriņķu visu, kas pagādās ceļā, ieskaitot sevi pašu.

Cik jocīga ir mīlestība - tā ne tikai ceļ un dziedē, bet arī jauc, izārda un nonāvē. Dīvaini bija iemīlēt visnecilākās ikdienas skatus tikai tādēļ, ka saskatīju tajos Tava smaida atblāzmu. Daļa Tevis mūžīgi slēpsies krītošo rudens lapu dejā, izgaismotajās ietvēs un vieglajā rītausmas miglā, kas klusi pārlaižas pār Āgenskalnu. Tu esi kļuvis par manu krustu, par klusu lūgšanu,

kas ik palaikam pārveļas pār manām lūpām. Visu, kas Tev reiz šķita skaists par mani, es turu cieši pie sirds kā svētu. Cik skaisti tas dedzina!

Lai cik ironiski tas nebūtu, tieši Tava izvēle aiziet ir pierādījusi manu spēku. Simtiem reižu esmu lūzusi un kritusi, simtiem reižu esmu sev teikusi, ka tas nav tā vērts. Gribasspēks ir visspēcīgākais cilvēka ierocis, jo griba ir drosme rīkoties. Drosme noslaucīt asaras un uzlūkot sevi no jauna. Nepārvērtēt savas spējas, bet turpināt ticēt, ka es esmu spējīga. Tu man esi iemācījis, ka neviens cits šajā pasaulē nenāks mani glābt, neviens cits nesapratīs. Tikai es esmu atbildīga par savas nākotnes veidošanu. Es esmu savas pasaules centrs - viss sākas un beidzas līdz ar katru manu elpas vilcienu.

Iemīlēties sevī. Es nekad nebiju domājusī, ka tas būs tik grūti. Domāju, ka ne visi apzinās spēku un atbildību, kas nāk kopā ar patikšanu sev. Tā ir konstanta, nekad nepārejoša cīņa. Sevis mīlēšana ir izvēle, kura jāveic ik dienu. Un, ja Tu spēji saredzēt to skaisto un labo, ja Tu biji spējīgs mani mīlēt tādu, kāda es esmu, es zinu, ka arī es to spēju! Es no sevis vairs nesagaidu tauriņu vai ziloni, es sagaidu būt es pati.

Es gribu būt sava pirmā izvēle. Noglaudīt pašai savus matus, noskūpstīt pašai savas plaukstas, apkampt sevi. Rakstīt sev mīlestības vēstules, dāvināt grāmatas un radīt dzeju. Tevis dēļ es zinu, ka mīlestība pret sevi ir augstākā mīlestības forma. Es nevēlos nogriezt savus spārnus vai apraut kājiņas, tikai lai izpatiktu. Pat tad, ja mīlu cilvēku, kuram vēlos izpatikt.

“Es neesmu radīta Āfrikas savannas dabai un likumiem, es esmu tauriņš tropu mežos, un man jādzīvo! Man tev nekas nav jāpierāda!” es kliecēju savam atspulgam. Es esmu tauriņš savās rokās, es vairs nevēlos redzēt ziloni.

Paldies Tev par visu, bet it īpaši to, kas bijis rūgts. Tikai caur grūtībām mēs topam par cilvēkiem, tikai tā mēs iemācāmies pa īstam mīlēt.

“Ko tur liegties, nav vērts:

Tikai tevi mīlējis esmu.”

Lielā mīlestībā,

Tavs mazais sērkociņš

/Vendija Kokare, 10.3/

eksistences faktam nevar
piesiet moralitāti
un varbūt tu melo par visu, visiem, sev
bet tev rokās ir nazis un prātā doma:
varētu nonākt ziņās
tā vietā tu ziedo jaunus kartupeļus ikdienas ģeometrijai un ceri, ka pašmācītais instinkts
pāries

bet tu stāvi uz tilta un domā:
kas pamanīs? kam pietrūks?
ja ļoti grib, var sabojāt dienu arī autobusa šoferim
un garāmgājējiem
bet tas būtu ļauni un tu joprojām jūti mazas nāves svaru savās rokās un nagi kož ādā līdz
piesauc asinis
nav smuki tā domāt. bet tā domāt ir ikdiena un varbūt tas palīdz būt un just un radīt

van gogs ēda dzeltenu krāsu. ne jau lai izvilkto no tās laimi, bet tādēļ, ka arī viņa prāts bija
pretinieks
2021-2003=18 un tu vari tikt pie kā garšīgāka par pigmentu, bet tev ir paaudžu pieredze par
to, cik slikta doma tā ir
un kādēļ tu maksā 50 eiro stundā ja tik un tā pusnaktī sēdi uz vannasistabas grīdas ar
piezīmēm rokās?

vēlme nebūt nav morāla
kas to izlēma? kas mācīja?
varbūt tie, kam aiz tevis būtu jāsavāc, jāmēģina izburtot piezīmes nekārtībā un putekļos
par to ir grūti rakstīt. varbūt tāpēc, ka tas ir fons un tev vienmēr patikusi negatīvā telpa.
varbūt tāpēc, ka trīs tabletes dienā to aizliedz kā groziņu trūkums veikalā

ir atskurbinoši izlekt no autobusa kāšējošai - ne infekcija, bet tantiņu lēto smaržu mākonis.
vai slēpties aiz aromāta, kā viņas? neticu, ka esmu vienīgā
ne šajā paaudzē, ne tajā

/Marta Dreimane, 12.4/

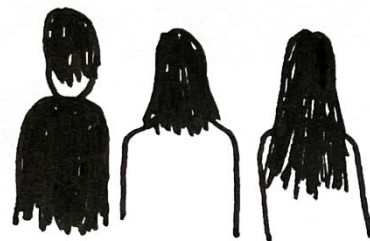
Brīvlaiks un tā neburvība

Brīvlaiks – mācību un nodarbību pārtraukums (mācību iestādēs) pēc noteikta mācību posma.

Sestdiena.

Pirmā diena, kad izgulies līdz divpadsmitiem. Izkāpjot no gultas, meklē pasākumus, uzaicinājumus jeb meklē atbildi uz jautājumu: “Ko es darīšu vakarā?”

Vieglas brokastis ar pienu un mazliet televizora devas. Pulkstenis noskan trīs dienā. “Nu šī gan bija laba diena.” Noraksti jau visu dienu, jo produktīvais laiks ir beidzies. Laiks meklēt apģērbus un krāsot skropstas, jo pulksten 19.00 tev jātiekas ar savu draugu loku. Tu izej no mājas, nedomājot, cikos atnāksi mājās.

Svētdiena.

Šodien *neko nedarīšu*, jo rīt nav skolas diena. Pamosties pat neskatoties cik ir pulkstenis, vēl stundu novalsties gultā. Ieej dušā un apēd vieglu maizīti. Uzņem dienas televizora un datora devu, bet jau pienākusi miega kārtā. Tu visu pamet un ej gulēt, jo nav nekas labāks.

Pirmdiena.

Šodien *es atpūtišos* diena. Pamosties laicīgi, pulkstenis ir tikai vienpadsmit. Apskati istabu, telefonu. Apēd brokastis un uzņem ikdienišķo interneta devu. Saņem uzaicinājumu nevajadzīgi ar draugiem staigāt apkārt un tam piekristi. Sataisies un aizbrauc. Mazliet jūti vainu, ka nedari neko produktīvu, bet pasūtītais ēdiens ir garšīgs. Tāpēc - kurš ir ieguvējs?

Otrdiena.

Šodien *tomēr jāizdara kas produktīvs* diena. Laicīgi pamosties, brokastis un dienišķā interneta daļa izdarīta. “Sakārtošu istabu!” pārvēršas par istabas renovāciju un inspekciju. Tas ieilgst visu dienu. Drēbes, grāmatas, tā atvilksne, kurā var atrast VISU... Ir vakars. Papildus interneta deva un miegs.

Trešdiena un ceturtdiena.

Kurš gan atceras, ko tu darīji? Biji ārā ar draugiem vai paliki mājās? Vai nav vienalga, jo ir taču brīvlaiks.

Piektdiena.

Nav divu domu diena. Jāiet ārā! Ir taču piektdiena un pēdējā īstā brīvlaika diena! Kosmētika, mati, nagi, apģērbs - nu ir labi! Vakars pārvēršas par nakti un pieķer klāt vēl kādu rīta stundu. Rītdiena būs grūta.

Sestdiena.

Gulta, gulta, gulta. Rīt, tad es būšu produktīva!

Svētdiena.

Tā ir tā diena. Ķer, grāb, latviešu valoda, pieci uzdevumi un vēl viedoklis! Jāsagatavojas neuzrakstītajam kontrolādarbam, arī rītdienas kontrolādarbam angļu valodā. Un vispār - bija jānodod projekts un jāizpilda iekavētie darbi...

KO lai tagad dara?

/Katrīna Timpore, 12.3/

Grafomānija tapšanas procesā

Un viņa teica: “Raimi, a tu nekad vairs nebūsi laimīgs.” Kamīnā maķīša frišku iepakojums sadeg kopā ar grafomāniju.

Lasīju šodien Andri Ogrīņu (kuram pietrūkst santīma, lai noskūpstītu kādu noteiktu roku), Meriki Eimi (kuras brālis bija labs, pārāk labs zēns, pirms kļuva par bomzi) un Klāsu Vāveri (kuru uzrunā *Money and Cigarettes*). Vēl šodien nospriedu, ka krievu valodas dublējums seriālam *The Umbrella Academy* ir labāks par oriģinālu. Izlikām Ziemassvētku lampiņas, kuras, debesīm satumstot, pievērsīs vēl garāmgājēju uzmanību. Brīžos, kad pati esmu tāds garāmgājējs, velk klāt Pārdaugavas māju logi, kur pieticīgas virtuves izrotā spoži svētku rotājumi un krējuma trauciņos, kas pataisīti par puķupodiem, ir sastādīti visdažādākie augi. No kāda loga sadzirdamas veca televizora augstās frekvences kā tādas tirpas. Un tomēr vai kas cits ekstravagancē pārspētu verandu, caur kuras vitrāžām saredzama liela diskobumba?

Kārlis Vērdiņš reiz kādā dzejolī teica, cik ļoti vēlētos padzīvot kādā no tām visām pa logu redzamajām dzīvēm. Kamīna durtiņas paveras, jāpiemet pagale. Sākas cita dziesma. Ne vairs Hospitāļu iela, bet Alejas, kas dzied par dūmiem acīs.

/Katrīna Liepiņa, 11.5/

Zvaigžņu kabarē

Zvaigžņu kabarē. Kvēlas nakts sākums. Spirgta vēsma. Tās ir atmiņas.

Atceros, bija nakts vidus. Acīm traucoties no vienas ielas puses uz otru un minot pedāļus, cik spēju, es šķērsoju Kalnciema ielas krustojumu. Brāzos pretī vējam, cik spēka. Neaizmirstams piedzīvojums. Man ļoti pazīstamā Melnsila iela deva iespēju iztēloties, ka lidoju pāri mākoņiem. Kastaņbrūnie mati deva vaļu spārnu glāstiem, kā arī manas zaļās ačeles to tik vien spēja, kā tikai apbrīnot izgaismoto ielu burvību. Uz īsu brīdi realitāte bija zaudēta un aizmirsta, jo viss, ko izjutu, bija bezgala nerimstošas prieka emocijas. Dzīve bija kā sapnis. Lai ko tas prasītu, es zināju, ka gribu šo realitātes sapni izdzīvot pēc iespējas ilgāk. Ik minūti tuvojos arvien tuvāk un tuvāk Āgenskalna Valsts ģimnāzijai – ēkai, kur sapņu piepildīšana ir iespēja. Devos tālāk, kur nu jau sarkanais snīpis rāda. Nokļuvi pie manas omītes iecienītā *Ciemakukuļa*. Tas izraisīja vairākas atmiņas, jo kādreiz es omītes pavadībā turp tiku vesta gandrīz katru nedēļas nogali. *Skudriņas* raiti pārskrēja pāri visam ķermenim, un tā bija zīme, ka jādodas tālāk. Ceļš nebeigsies šeit – tas vedīs apkārt. Devos atpakaļ uz Kalnciema ielas pusi. Ielas bija cilvēku brīvas, un trotuārs atvēsinājās no karstās dienas saules. Esmu nokļuvusi stāsta sākumā – Kalnciema ielas krustojumā.

Paskatoties augšā, apbrīnoju skaidrās debesis un saprotu, ka zvaigznēm ir pašām savs priekšnesums. Zvaigžņu kabarē ir nebeidzams līdz rītausmai, protams.

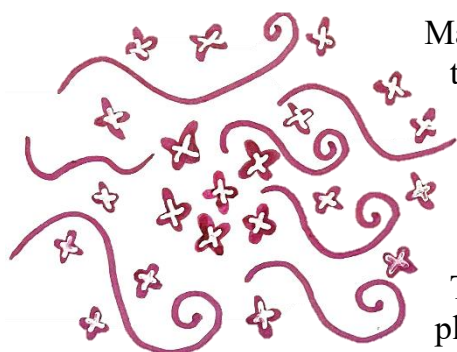
/Katrīna Gorkuša, 10.3/

Mana satikšanās ar Āgenskalnu

Mans stāsts būs par iepazīšanos un satikšanos ar Āgenskalnu - dabas skaistuma un rāmuma dāsni apveltītu vietu Rīgas viducī.

Āgenskalnu vispirms iepazīnu, lasot par dzejnieku Ojāru Vācieti, kurš šeit, pie Māras dīķa, dzīvoja mūža lielāko daļu; uzzinot par Teātra muzeju - režisora Eduarda Smiļģa māju, savulaik noskaidrojot, kas ir tā Alises iela, par kuru dzied Igo.

Uzzinot, ka mācīšos Āgenskalna Valsts ģimnāzijā, radās interese, ko nozīmē šīs vietas nosaukums. Izrādās, Hāgena muiža, no kuras cēlies Āgenskalna nosaukums, senā Daugavas stāvkrasta malā zināma jau kopš 17. gadsimta. Nams atradās pašā augstākajā vietā- Hāgena kalnā, latviskojot radies Āgenskalns.

Mana pirmā satikšanās ar Āgenskalnu smaržoja pēc ceriņiem, jo tieši to ziedēšanas laikā, vēl nezinādama, kurā skolā mācīšos - mūzikas vai ģimnāzijā -, staigāju pa ieliņām, iepazīstot apkārtni. Jā, redzēju vecas, dažkārt pat neomulīgas mājas, priecājos par rūpīgi atjaunotiem koka namiņiem, un, protams, neizpalika mūsdienīgās daudzstāvu celtnes - tāds dažādu laikposmu arhitektūras kokteilis.

Taču Āgenskalnam tiešām ir savs šarms gan smaržīgajā un plaukstošajā pavasarī, gan tagad- spirtgi vēsas rudens lapas apdvestajā krāsu bagātībā. Neesmu izstaigājusi visas ieliņas, neesmu vēl izbaudījusi šeit ziemu, neesmu arī izlasījusi visu par Pārdaugavu laika lokos, taču esmu pārliecināta, ka gan Aleksandram Čakam, gan Jānim Akurateram, gan Andrejam Upītim, gan, protams, Ojāram Vācietim un, domāju, vēl citiem šeit redzētais, sajustais un pārdzīvotais ir rosinājis ņemt rokās papīra lapu un rakstāmrīku.

Mana tikšanās ar Āgenskalnu vēl turpinās. Cik ilgi? Es nevaru atbildēt. Varbūt visu mūžu, jo esmu jau iemīlējusies.

/Amanda Trezune, 10.3/

Arbūziņš

Pārdevējai šonakt likās, ka esmu jucis. Viņa, protams, to neteica, bet es zināju, ka tā ir. Uz mani tā lūkojas visas pārdevējas, kad katru otro dienu iegādājos bērniem domātu sulas paciņu, žiletes un mazo Brazīlijas arbūziņu. Šokolādi tomēr man šonakt nevajadzēja – to aizstāja nakts.

Tik klusa kā vienmēr – vienīgais, ko dzirdu, ir apaukstējušos vīriešu klepus (kuri savām sievām uzstāj, ka ziemas jaku iegādāties ir lieki), manu soļu klaudzēšana un šļakatas, ko rada autobuss, braucot cauri izkusušā sniega žļurgai, kas ielas lampu gaismā izskatās pat skaisti. Nakts, protams, nebija silta, jo bija ziema, bet šī nakts mani sildīja. Vēsa sniegs, kas lija uz manas sejas, bija vienīgais, kas atturēja mani no atdošanās miegam. Tas neļāva melno kaķu nurrām un savādajai, melanholiskajai sajūtai manā sirdī mani ieaijāt.

Par to es biju pateicīgs, jo līdz mājām vēl bija jātiek un jāapēd mazais Brazīlijas arbūziņš.

/Ābels/

Novembra skolas izjūtas

Vakar viss bija prātā
 Šodien nekā
 Rītdiena ir apslēpta
 Krēmīga piena miglā
 Visa dzīve vienā garā ciklā
 Vakar es biju laimīga
 Šodien esmu mainīga
 Jūtos vientuļa
 Jūtos atstumta
 Jūtos priecīga
 Un atņemta
 Kas ir dzīve?
 Kas ir atbilde?
 Vai tā ir pareiza?
 Vai labāk ātrāk gulēt?
 Vai labāk ātri “iegūglēt”?
 Pārbaudes darbi visur
 Prāts vandās -
 Tad šur tad tur

Skaidrību nav
 Nav un nav
 Bet tāpat turpinu
 Nevaru taču beigt!
 Nē, ne pirms klasesbiedrus varu
 Kā absolventus sveikt!
 Ir jāiztur šis aplis
 Šis cikls
 Lai arī zīmulis
 No sviedriem mikls
 Ir jāiztur viss
 Vai citu dēļ?
 Vai sevis dēļ?
 Tas jau viss viens
 Kā piens tā skolas piens

/Arella Zariņa, 8.1/

Google

Patiesie Ziemassvētki

Sarkans

Sarkanā uguns
 Košais rudens
 Sarkanbaltsarkanais
 karogs
 Sārtā torte
 Par godu samta
 domām
 Ziemassvētku tuvums
 Sirdī beidzot jūtams
 Viss ir sarkans
 Sarkana sirds
 Sarkani mirdz
 Spožās lūpas
 Kā sārtas ugunis
 Pēc sarkana saulrieta
 Viss ir sarkans
 Segā ietīta
 Grāmata gaida
 Sarkana grāmata
 Ar sarkaniem burtiem
 Slepavība atrisinās
 Ar krūzi kakao
 Vai klusi izdzertas
 Sarkana vīna glāzes
 Pie sarkana kamīna
 Ar dzīvām liesmām
 Viss ir sarkans
 Sarkanas dziesmas
 Dzied vīri sārtiem
 vaigiem
 Ar sarkana džeza
 Sārto pavadījumu
 Viss ir sarkans

Balts

Pirmais sniegs
 Baltais sniegs
 Ziemas miegs
 Agrais un vēlais
 miegs
 Visur ir sniegs
 Neviens jau nenoliegs
 Ka baltais plaukta
 spiegs
 Mazais rūķis mazais
 nieks
 Arī drīzumā iemigs
 Pirmais sniegs
 Pats pirmais
 Skaistais pirmais
 Mīļākais
 Bet tomēr īsākais
 No rīta šurp
 Vakarā turp
 Ar ilgām aicināts
 Atnācis tik retināts
 Bet pēc nieka nedēļas
 Atkal viss balts
 Visur ir sniegs
 Pusnakts pastaigas
 Garās pārdomas
 Sarunas ar sevi
 Baltās domas
 Viss ir balts
 Spožās alejas
 Apgaismotas
 Vien ar sniegu
 Viss ir tik spožs
 Tāpat kā mana sirds
 Viss ir balts

Zaļš

Pie zaļā koka
 Peld zaļa gaisotne
 Zaļās sveces gaismā
 Izskan zaļais joks
 Pie zaļās zupas
 Sagriezts zaļais loks
 Zaļš mans mīļākais
 nostūris
 Zaļā papīrā
 Ar zaļu lenti
 Aptīta zaļā mašīna
 Kas maksāja daži eiro
 Un daži centi
 Zem zaļiem āmuļiem
 Notiek svaigi brīnumi
 Zaļš mans mīļākais
 nostūris
 Zaļas zeķes virs
 uguns
 Gaida zaļas vāverītes
 Un saldas serenādes
 Zaļās filmās
 Zaļu rūķu
 Rokās pilnās
 Tiem daudz zaļu pūķu
 Zaļajā vainagā sveces
 Mierīgi vēro laika
 teces
 Pamazām katra tiek
 aizdegta
 Ziemassvētku diena
 tuvāk aicināta
 Nedēļas paiet viens,
 divi, trīs, četri
 Starp mums un
 Ziemassvētkiem
 paliek vien metri
 Zaļš mans mīļākais
 nostūris

Zelts

Zelta pīrāgi krāsni
 spīd
 Sveces gaisma pār
 sienu slīd
 Zelta gaismiņas mirgo
 Brāļi un māsas
 dzejoļus tirgo
 Būs jānoskaita rīt pie
 koka
 Iemācīties dzejoli –
 īstā moka
 Bet vērts jau ir
 Vienmēr vērts ir
 Zelta ziemassvētki
 klāt
 Zelta tintē miklās
 rakstām
 Būs jāskrien līdz
 īstām slēptuvēm
 Jāmeklē, jo tās ir
 dāvanām
 Viena mīkla ir, otra
 arī
 Dašers un Komēta
 taisa pāri
 Būs jautri, būs silti
 Būs izgaismoti visi
 tilti
 No cilvēka uz cilvēku
 No domas uz smaidu
 Zelta ziemassvētki
 klāt
 Tie ir īstie
 Tie ir siltie
 Tie ir Sarkanie
 Baltie
 Zaļie
 Un zelta
 Ziemassvētki
 Tie ir Patiešām
 Vienmēr īstie
 PATIESIE
 ZIEMASSVĒTKI

Kā Grinčs nozaga Ziemassvētkus

Divi tūkstoši otrā gada divdesmit ceturtā decembra vēlajā vakarā es esmu darbā. Viens stāvu aiz letes un vēroju, kā kabanos cīsiņš griežas *Jingle Bells* ritmā. Līdz galam nesaprotu jēgu šeit atrasties, tāpat visi normāli cilvēki divdesmit ceturtajā datumā tik vēl sēž mājās ar saviem vīriņiem un sieviņām, meitiņām un dēliņiem un skatās LNT, ēd rasoliņu un uzdzer vīrsu šampanieti, bet tikai to, uz kura ar sarkaniem burtiem rakstīts *bezalkoholiskais*, jo bērniņi taču skatās. Ziniet, nakts maiņu šajā pasakainajā, brīnumu pilnajā laikā, kad *ded moroz* nāk pie bērniņiem mājās un atstāj viņiem zem eglītes *made in China* dāvanas, apmaksā labāk nekā parasto maiņu nevis tāpēc, ka es varētu nokavēt pelēko zirņu un spēķa paēšanu, bet gan tāpēc, ka tādu svētku naktīs ielās mitinās visbaismākais kontingents - vientuļnieki, ķertie un t.s. *grinči*.

Man nav jāuztraucas par to, ka Ziemassvētku vecītis atnāks tad, kad es jau gulēšu, vai kad būšu izgājis uz tualeti. Varu būt drošs, ka Ziemassvētku vecītim esmu pie pēcpuses. Šajā brīnumu naktī mans uzdevums gluži vienkāršs - sekot līdz tam, lai šajā nomaļajā vietā tiktu ievērota kārtība un lai tualetes vienmēr būtu uzkoptas.

Zvaniņš. Ienāk viens no tā jau retajiem apmeklētājiem. Sārti zilganajam flanelim (kaut ko līdzīgu redzēju pagājušonedēļ humpalās, šādu var atrast, ja ieraksta *google cowboy* un apskatās pirmo attēlu) ir iztrūkusi poga. Bet viņš nav kovbojs. Viņš izskatās pēc tālbraucēja, kas ir pārāk noguris, lai apdomātu savu izdarību sekas, un tamdēļ, varu saderēt, katru mēnesi pusi no algas izmaksā alimentos nelaimīgām sievietēm, kuru sejas ir grumbainas no neapmierinātības ar dzīvi. Viņš nopēta mani. Es acumirkļi nopētu kases aparātu. Ziemassvētku nakts būs gara, bet es to izturēšu.

Nē, vispār pašas skumjākās ir Valentīndienu nakts. Kaut kur dzirdēju faktu, ka tieši tad tiek izdarīts visvairāk pašnāvību. Jā. Nabaga cilvēki, kuru dzīve ir atkarīga no citu klātbūtnes, laimīgais es, kas Valentīndienā nelec no tilta. Nav, ko iegūt, nav, ko zaudēt. Ja Hamlets man uzjautātu: "Būt vai nebūt?", es, protams, ka būtu, jo kas gan cits pārdotu šai vēlajā naktī aizdomīgajam tipinam snikeru un cigarešu paciņu.

- Viens lats un piecpadsmit santīmi, - ļoti pasīvi pasaku summu.

Viņš ilgi rakņājas pa kabatām, cenšoties sameklēt monētas. Pie sevis lūdzos, kaut viņš pašlaik nemeklētu bisi. Cītīgi sekoju viņa darbībām, līdz čalītis noliek naudu trauciņā.

- Tagad došos uz tualeti, - viņš man dīvaini uzsmaida un aiziet pa šauro gaiteni.

Cik dīvaini cilvēki mēdz būt šai pasaulē. Kāda pie velna man daļa, kur tu tagad dosies.

Noskatos, kā viņš aiziet. Līdz maiņas beigām diemžēl vēl piecas stundas. Ap šo laiku visi bērni saldi gul, apķēruši jaunos lācīšus, bārbijas un traktorus. Un vecāki, ja vien nav pārāk saguruši, atkorķē *īsto* šampanieti. Vīrietis iznāk no tualetes. Es nedroši uzlūkoju viņu. Vai kaut kas nav kārtībā? Sejas izteiksme ir pārāk pārmetoša.

- Vai jūs to vietu vispār kādreiz tīrāt?

Īstenībā jā, iztīrīju jau maiņas sākumā. Bet ir salīdzinoši īpaša nakts, ir svētki, tā kā viss var būt pieļaujams.

🎵 *All I want for Christmas is you, yeah*

I don't want a lot for Christmas

There is just one thing I need (and I)

Don't care about the presents

Underneath the Christmas tree 🎵

Sēžu uz grīdas, atspiedis muguru pret tualetes flīzēm. Zobos no cigaretes palicis vien filtrs. Atgāžu galvu un, aizvēris acis, klausos Meraiju Keriju. Es ienīstu šo pilsētu. Rīt no rīta uzrakstīšu atlūgumu un braukšu uz Kuldīgu! Būs Ziemassvētku dāvana priekšniekam. Uzsmaidu. Zinot viņa domas par mani, tā tiešām būs viņa Ziemassvētku dāvana. Prieks, ka viņš būs laimīgs. Ozoliņa kungs pēdējā laikā jau izskatījās tā depresīvi, rīt no rīta viņš uzsmaidīs platu smaidu un nopirks savai sievai tos auskarus, kurus viņa prasīja jau kopš pagājušā gada.

Sveiciens Ziemassvētkos no Sofijas Keičas un Katrīnas Liepiņas 11.5!

12.1 Elizabete Norenberga

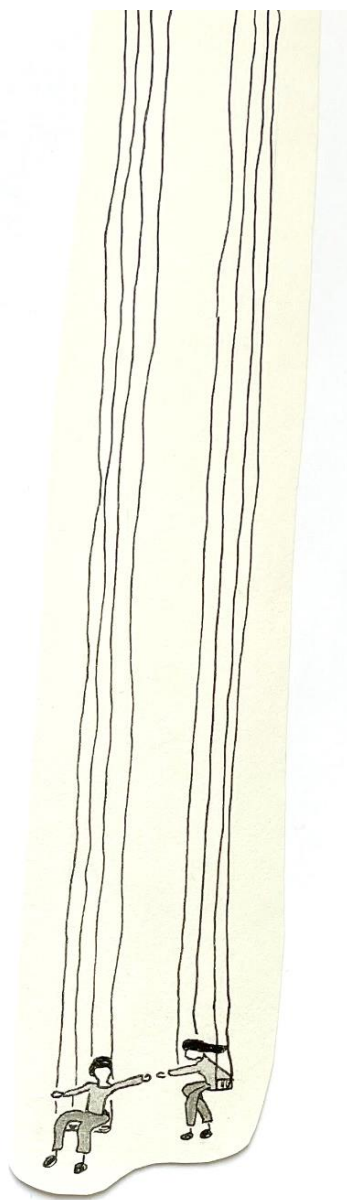

/Emīls Strubergs, 12.1/

*Dienu un nakti
es staigāju kā Ēra
Nožēlojami . . .*

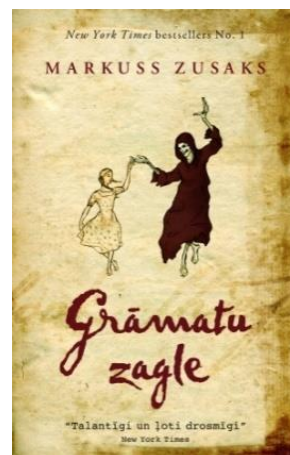
Iesaku grāmatas!

Sveiks, lasītāj! Vai domā, ko tālāk lasīt? Vai interesējies par dažādām grāmatām, bet nespēj izvēlēties? Šie ir īsi apraksti par piecām teicamām grāmatām, katra no savu žanra, lai tev būtu vieglāk izvēlēties. Lai patīkama lasīšana!

Markusa Zusaka *Grāmatu zagle*

Vācu rakstnieka Markusa Zusaka romāns *Grāmatu zagle* ir par jaunu meiteni vārdā Liže, kura dzīvo Otrā pasaules kara laikā pie audžu vecākiem un katru dienu pavada ar kaimiņu puiku Rūdiju. Grāmata ir rakstīta no Nāves tēla viedokļa, kura savā brīvībā laikā pārsteigta vēro to, kā Liže atkārtoti izmūk no Nāves tvēriena. Ližes dzīve ir skarba, sāpīga un nomācoša, taču viņa spēj visā atrast kaut ko labu, ko ir vērts atcerēties. Ližes audzītāvi viņai iemāca lasīt, taču meitene nespēj samierināties ar mājās esošajām grāmatām. Romāna laikā Liže nozog vairākas grāmatas un tādējādi iegūst iesauku *Grāmatu zagle*. Katram sējumam ir sava īpaša nozīme Grāmatu zagles sirdī.

Es šo romānu iesaku lasīt visiem, kam patīk *labu grāmata*, kā arī jebkuram, kuru interesē literatūra par Otrā pasaules kara laiku.

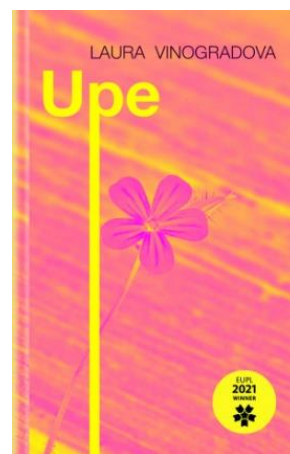
Lauras Vinogradovas *Upe*

Šogad *Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā* iekļautais Lauras Vinogradovas romāns *Upe* ir patiešām skaists un emociju pilns literārs darbs. Romānā *Upe* galvenā varone Rute meklē savu būtību un vietu šajā pasaulē un sabiedrības vidū. Viņa aizmūk no pilsētas uz nepazīstamā tēva lauku māju, kuru viņš Rutei ir atstājis.

Romānam ir mierīga noskaņa, taču reizē tas ir patiešām aizraujošs. Rute sastopas ar atbildības sajūtu, romantisku apjukumu un brīvību.

Vēl jāpiebilst, ka šī grāmata ieguvusi *LALIGABAS* balvu 2021. gadā prozas žanrā.

Es šo grāmatu iesaku lasīt jebkuram, kurš vēlas atpūsties no ikdienas steigas, satraukuma un piedzīvojumiem, jo šajā romānā ir īsas nodaļas, interesantas ilustrācijas un aizraujošs stāsts, tādēļ tas, manuprāt, ir ļoti piemērots patiesai atpūtai.

Holijas Blekas un Kasandras Klēras *Dzelzs pārbaudījums*

Rakstniecēm sadarbojoties, ir radies patiešām aizraujošs un noslēpumains romāns *Dzelzs pārbaudījums*. Romāna galvenais varonis Kolums Hants ir mags, taču tēvs viņam vienmēr ir mācījis izvairīties no maģijas. Kolumam pienāk divpadsmitā dzimšanas diena, un viņš uzzina, ka nākamā gada laikā viņam būs obligāti jāpiedalās burvestības skolas Maģistrijas iestāšanāsāmenos, taču tēvs viņam piekodina, lai Kolums cenšas izgāzties. Par spīti pūliņiem, Kolumu brīnumainā kārtā pieņem skolā. Maģistrijā Kolums cenšas visu darīt ar sliktu attieksmi, taču viņam neizdodas to izturēt ilgi. Viņš iepazīstas ar citiem mācekļiem un sadraudzējas, kā arī ieinteresējas maģijā un cenšas to apgūt. Līdz šim viss norit pavisam veiksmīgi, bet vai tā turpināsies? Grāmatas beigās notiek milzīgs pavērsiens, un nekas vairs nav tā, kā iepriekš likās, taču ir jāturpina dzīvot tālāk. Kā lai to iztur?!

Šis romāns varētu ieinteresēt *Harija Potera* iecienītājus un fantastikas žanra lasītājus.

Dženijas Hanas romāns *Visiem zēniem, kurus esmu mīlējusi*

Šogad *Bērnū, jauniešu un vecāku žūrijā* iekļautais Dženijas Hanas romāns *Visiem zēniem, kurus esmu mīlējusi* ir par jaunietai Lāras Džinas attiecībām ar ģimeni, zēniem un sabiedrību. Lāra Džina ir vidējā no trim māsām. Tad, kad Lāra Džina bija maziņa, viņas māte gāja bojā asins izplūduma dēļ. Kad viņas lielā māsa Mārgota aizbrauc uz ārzemēm mācīties, Lāra Džina paliek mājās un kļūst atbildīga par savu jaunāko māsu Kitiju un abu meiteņu tēvu. Pamazām viss sāk notikt nepareizi, un, kad kāda nezināma persona ir nosūtījusi Lāras Džinas uzrakstītās mīlas vēstules visiem zēniem, kurus viņa ir kādreiz mīlējusi, lai gan tās nav domātas nosūtīšanai, Lāra Džina saprot, ka ir iekūlusies lielās nepatīkšanās. Viņa no vairākām pusēm tiek nospiesta, lielā māsa nav apmierināta ar Lāras Džinas rīcību, mazā māsa Kitija apvainojas uz Lāru Džinu, savukārt klases vidū rodas ļaunprātīgas baumas.

Šis romāns ir ļoti atbilstošs mūsdienu jauniešiem, kuri vēlas labi pavadīt laiku, lasot aizraujošu, mūsdienīgu grāmatu.

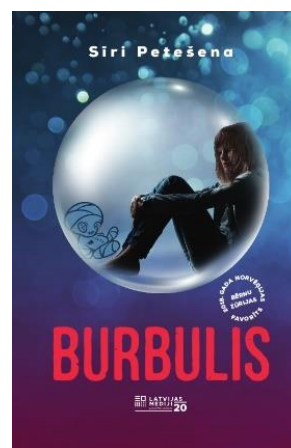
Sīri Petešena *Burbulis*

Sīri Petešanas romāns *Burbulis*, manuprāt, ir tik iespaidīgs, ka tas ilgi paliks atmiņā.

Galvenā varone Kīne dzīvo mazā pilsētā ar vecām ēkām, garlaicīgiem cilvēkiem un sliktu valdību. Romāna sākumā Kīne izrāda nicinājumu un naidu pret visu, bet kādu dienu, pavadot ierastās dažas stundas dienā pilsētas kapsētā, Kīne atrod stikla lodi. Nākamajā naktī tā ir izaugusi par milzīgu stikla burbuli. Izrādās, ka tā ir apburta stikla lode, kurā vienīgi viņa var tikt iekšā. Tā var tev dot jebko, ko vēlies, bet Kīne vēlāk atskārst, ka burbulis visu paņem no kāda cita. Kīne arī pamana, ka ar katru dienu burbulī ir arvien grūtāk iekļūt, līdz kādā vakarā tas sacietē pavisam. Tieši pirms tam Kīne atradās ārpus burbuļa, un viņai bija jāizšķiras starp drošību vienai burbulī un citu cilvēku izsmieklu, bet tomēr arī viņu sadarbību. Kīne izvēlas burbuli, taču to drīz vien nožēlo. Kīne cenšas izkļūt no sava burbuļa un atgriezties citu sabiedrībā, bet vai viņai izdosies?

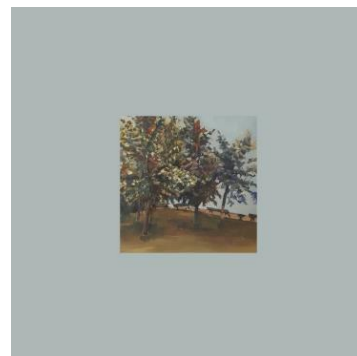
Šajā romānā ir atklātas vairākas svarīgas mūsdienu problēmas un nelabvēlīgās situācijas. Šī grāmata ir ļoti iespaidīgs darbs, un es to iesaku lasīt ikvienam, it īpaši tiem, kuri jūtas vientuļi vai atstumti.

/Arella Zariņa, 8.1/

Ko klausīties?

Decembris iesākās ar varonīgu Āgenskalna Valsts ģimnāzijas absolventu grupas **Dzīves Etilde** otro singlu. Mēneša otro dienu daudzi iesāka, klausoties [First Thing](#). Dziesma tapusi divus gadus – sākotnēji tā bija vienkārša akustiskā mīlas dziesmiņa, taču laika gaitā attīstīta un pilnveidota, līdz tika sasniegts vēlamais rezultāts jeb tas, ko šobrīd var klausīties fani. *First Thing* sižets ir pirmo attiecību laikā izjustās emocijas gan sākumā, kad jauniešiem *galvā pavasaris*, gan sāpes, kad mīlestība, kas reiz šķita neiznīcināma, tiek zaudēta.

Turpinot mīlestības tēmu, es vēlos ieteikt vienu no manām pēdējā laika klausītākajām dziesmām – austrāliešu rokgrupas **INXS** [To Look At You](#). Šis skaņdarbs tika iekļauts grupas trešajā studijas albumā un sižetā ietver jaunieša meklējumus pēc *tās īstās meitenes*.

Šis mēnesis ne tikai man, bet arī daudziem citiem asociējas ar **Bītlēm**. Novembra beigās tika publicēta trīs sēriju dokumentālā filma **Get Back** par grupas pēdējo albumu **Abbey Road** un **Let It Be** tapšanu, tāpēc pēdējā laikā nereti ir noskaņojums klausīties **Bītlus**. [Albums Let It Be](#) tika publicēts 1970. gadā, kad grupa jau bija izlēmusi šķīrties, tomēr tas ietver daudzus leģendārus skaņdarbus, piemēram, *Long And Winding Road*, *I Me Mine*, kā arī albumā galveno dziesmu *Let It Be*.

Ņemot vērā to, ka tuvojas Ziemassvētki, vēlos arī ieteikt savas draudzenes [Martas Blankenfeldes \(12.5 klase\) Ziemassvētku pleilisti](#). Tajā ir iekļautas daudz klasikas, piemēram, **Jingle Bell Rock** un **Have Yourself A Merry Little Christmas**. Noklausoties šo dziesmu izlasīti, patīkamas Ziemassvētku noskaņas ir garantētas

/Apskatu par mūzikas grupām un ieteicamajām dziesmām sagatavoja Emīls Strubergs, 12.1/

Pastaiga pa mūziku

Šogad 12. klašu skolēniem tika uzdots izveidot fotoreportāžu mūzikā, kurā mēs apskatītu dažādus ar Latvijas kultūras kanonu saistītus objektus un iepazītos ar to nozīmi un vēsturi. Trīs meitenes no 12.6 klases izdomāja, tā teikt, *to step it up a notch*, un fotoreportāžu veica video formātā. Lai apskatītu viņu izveidoto video, apmeklējiet [youtube.com](https://youtu.be/kscY9VQgGpQ) kanālu *Rūta Ildze Tidriķe* vai ej uz <https://youtu.be/kscY9VQgGpQ>

foto no Rūtas Ildzes Tidriķes personīgā arhīva

Pievienojies avīzei un tiec
sadzirdēts!

Iesūti savu rakstu, ilustrāciju,
fotogrāfiju vai viedokli uz *L'avīzes* e-pastu
(laviziteavizite@gmail.com) vai skolotājai
Dagnijai Ivanovskai e-klasē vai gaidi ziņu
par tuvākajām avīzes sanāksmēm!

Kalendārs 2022

Kopsavilkums par nākamā gada jubilāriem

JANVĀRIS Maijai Augstkalnai – 90 Jānim Kalniņam – 100 Albertam Gulbim – 130 Oskaram Kalpakam – 140 Olgai Rajeckai – 60 Mirdzai Karmenai Zariņai – 100 Kārlim Eduardam Rabācam – 120 Paulim Birzniekam – 90 Mārai Rozītei – 70 Joahimam Baumanim – 310 Veltai Tomai - 110	FEBRUĀRIS Viktoram Baštikam – 110 Elfrīdai Pakulei - 110 Tālivaldim Āboliņam - 90 Oļģertam Dunkeram – 80 Mārai Zālītei – 70 Jūlijam Rozem – 130 Baibai Indriksonei - 90 Tālivaldim Kalnājam – 100 Leonijai Ozolkalnei - 120 Skaidrītei Kaldupei – 100	MARTS Arvīdam Skalbem - 100 Vilhelmam Purvītīm – 150 Normundam Brasliņam - 60 Janīnai Kursītei – 70 Vilmai Dellei – 130 Hertai Lūsei – 130 Aleksandrai Beļčovai – 130 Miervaldim Ozoliņam – 100 Rozei Stiebrai – 80 Aristīdam Briānam – 160 Herbertam Līkumam - 120
APRĪLIS Laimai Kalniņai – 100 Veltai Spārei – 100 Kārlim Studentam – 130 Augustam Brocim – 110 Pērsietim – 160 Pēterim Voitekānam – 120 Jānim Māliņam - 110 Valentīnam Skulmem – 100 Jānim Misiņam – 160 Osvaldam Kravalim - 80	MAIJS Ingai Kalnai – 50 Pāvilam Klānam - 110 Rolandam Kalniņam – 100 Haraldam Ritenbergam – 90 Jurim Alunānam – 190 Dzintaram Sodumam – 100 Lūcijai Garūtai – 120 Tijai Bangai - 140 Valdai Dreimaneī – 90	JŪNIJS Robertam Akmenim – 110 Mikēlim Bukšam – 110 Austrim Grasim – 80 Laimonim Puram – 100 Emīlam Mačam – 130 Lilīnai Pakalniņai – 60 Birutai Baumanēi – 100 Rimantam Ziedonim – 60 Igo - 60
JŪLIJS Pēterim Bankovskim – 70 Jāzepam Osmanim – 90 Ievai Celmiņai – 120 Arturam Heniņam – 90 Ivaram Strautmanim – 90 Jurim Heldam – 80 Ojāram Ābolam – 100 Kārlim Pēterim Kundziņam – 120 Vitoldam Valeinim - 100	AUGUSTS Kristīnei Pasternakai – 70 Saulcerītei Viesei – 90 Arvīdam Plaudim – 80 Augustam Deglavam – 160 Aurēlijai Anužītei-Lauciņai – 50 Aijai Nodievai – 90 Kārlim Konstantīnam Kraukliņam – 230 Jānim Sprīņģim – 130 Diānai Skaidrītei Varšlavānei - 90	SEPTEMBRIS Dzintrai Aulmaneī – 80 Klitijai – 130 Lijai Bīdakai – 90 Donatam Latkovskim – 110 Jānim Kaijakam – 70 Vijai Upmalei – 90 Mārcim Zīrakam – 170 Andrim Zaueram – 80 Oļģertam Urbānam – 100 Arnoldam Gravam – 110 Jurim Sējānam - 70
OKTOBRIS Jānim Austrīņam - 180 Ingai Ābelei – 50 Lūcijai Neibergai – 130 Veronikai Strēlertei- 110 Rūdolfam Pinnim – 120 Linardam Taunam – 100 Vijai Upmalei – 90 Zigmaram Liepiņam – 70 Albertam Terpilovskim – 100 Andrejam Eglītīm – 110 Šalkonim – 140 Ivaram Poikānam- 70	NOVEMBRIS Enriko Avotam - 70 Elvīrai Kociņai – 120 Jānim Silazaram - 110 Dailim Rožlapam - 90 Jevgēnijai Ļisicinai – 80 Ojāram Grīnbergam – 80 Atim Freinātām – 140 Augustam Bijam – 150 Sigvardam Kļavam – 60	DECEMBRIS Jurim Kalniņam – 70 Mārim Bērziņam - 60 Aleksandram Stankevičam - 90 Jānim Rātminderam – 210 Pēterim Jurciņam – 90 Benitai Smilktiņai – 90 Bruno Saulītīm – 100 Lilīnai Žvīgulei – 120 Jūlijam Lācim – 130 Mārtiņam Stumbergam -150 Edvīnam Raupam – 60

Par kalendāru

2021. gadā atzīmējām patiesi daudzu dižu cilvēku jubileju. Kārklīšs, Ezeriņš, Belševica, Kalniņš, Zemgals, Pumpurs, Benjamiņa, Poruks, Čaks, Brigadere – maza daļa no 2021. gada apaļajiem jubilāriem. Jāsaka, ka skaitlis viens ir vai vismaz līdz šim ir bijis visai izplatīts cilvēku dzimšanas gadskaitlī. Taču 2021. gads tuvojās izskaņai, laiks sākt domāt par to, kas ēdīs apaļās jubilejas kūku pie svētku galda vai uz mākoņa maliņas 2022. gadā. Sīkāk pavēstīšu par katra 2022. gada mēneša man vīsaistošāko jubilāru.

Janvāris – Velta Toma

Dzimusi 1912. gada 31. janvārī Neretas pagasta *Šausmānu* mājās. 24 gadu vecumā pirmā publikācija – dzejolis *Jūlija vakaros* laikrakstā *Jaunākās Ziņas*. Publicēts ar pseidonīmu Velta Pavasara. Mana pirmā tikšanās ar Veltas Tomas daiļradi notika, pētot vecmammās dzejas grāmatu plauktu, kur atradu viņas dzejas krājumu *Pēc uguns*. Viņas darbos nozīmīga loma piešķirta sievietei un trimdas attēlojumam. Lai arī cik tālu no mājām Toma nebūtu atradusies, viņa vienmēr bija sapņojusi atgriezties dzimtenē. Dziesmotās revolūcijas laikā viņa aktīvi sekoja notikumiem Latvijā un neilgi pirms nāves, 1999. gadā, tapa viņas lūgšana Latvijai.

foto no literatura.lv

Februāris – Skaidrīte Kaldupe

Dzimusi 1922. gada 24. februārī Mellužos. Pirmo reizi saskāros ar viņas dzeju, pārkrāmējot un cenšoties sistematizēt vecāku grāmatu plauktu, ieguvums bija seši Jeseņina darbu sējumi un Skaidrītes Kaldupes *Ziļu lietūs*. Fragments no mana mīļākā dzejoļa *Ziema* Kaldupes dzejas krājuma *Ziļu lietūs*:

“Smilkst aizdurvīs sabozies īgnuma suns,
Ielaist? Neieļaut... neieļaut? Ielaist?
Kur draugi? Kāpēc nesteidzas padomus dot?
Nevar atnākt! Ir putenis Torņakalna ielās...

Būs ziema tik gara kā bezmiega nakts,
Tik žēla kā aizdurvīs īgnuma gaudas,
Pat vasaras atmiņas izliksies man
Kā stulbenim iedota viltota nauda.”

foto no timenote.info

Kopš pirmās publikācijas viens no galvenajiem dzejas motīviem ir dzimtās zemes mīlestība. Jūtīga dabas uztvere, daudz rakstījusi par jūru. Bieži savos darbos risinājusi pārdomas par morāles un ētikas jautājumiem. Rakstījusi arī literārās pasakas, daudzas no tām veltītas Alūksnes pusei, arī stāstus, romānus un autobiogrāfiskus darbus.

Marts – Vilhelms Purvītis

Dzimis 1872. gada 3. martā Rīgas apriņķa Zaubes pagasta *Jaužos* dzirnavnieka ģimenē. Piedaloties Latvijas gadsimtu mijas glezniecības modernizācijā, Purvītis radījis neoromantisku noskaņu piesātinātu, stingri strukturētu un koloristiski daudzveidīgu nacionālo ainavu. Purvīša ainavas dzīvē esmu redzējusi tikai 2 reizes. Pirmo reizi pamatskolā, ar klasi dodoties uz Latvijas Nacionālo mākslas muzeju, otro reizi – pērn laimējot biļeti uz izstādi *Nepieradinātās dvēseles. Simbolisms Baltijas valstu mākslā*. Viņa darbi rada manī nostalgisku sajūtu par aizvadītām bērnības dienām Latgalē, vēlām rudens pastaigām gar puspamestu labības lauku un utopisku sajūtu, ko rada lauku apkārtnes saulrieti.

foto no maksasvesture.lv

Aprīlis - Osvalds Kravalis

Literatūras zinātnieks Vitolds Valeinis par Kravali savulaik teicis: "Fakultāti beidzot, Kravalis uzrakstījis diplomdarbu par stila jautājumiem. Tas iespaidojis viņu arī paša dzejā īpašu uzmanību pievērst stilam, tā aktualizācijai. Tas manāms arī latgaliski sacerētajos dzejoļos."

foto no literatura.lv

Osvalds Kravalis dzimis 1942. gada 27. aprīlī. Rīgā viņš bija kļuvis par atzītu literatūrzinātnieku un kritiķi, vairākkārt saņēmis Dzejas dienu apbalvojumu, bet bijis pirmais no Rīgas latgaliešiem, kas pārcēlies atpakaļ uz dzimto Latgali. Kravaļa dzejolis *Augšanceļūītis* atklāj latgalieša dzīvesveida modeli:

“Mīļoj tāvu zemi, mīļoj, bruoleit boltais,
Mīļoj muotis volūdu... un vyss!
Tod tev zvīgdams atskrīs kumeļs koltais
Un tovs gunkurs naizdziss...”

Latviski:

“Mīli tavu zemi, mīli, brālīt baltais,
Mīli mātes valodu... un viss!
Tad tev zviegdams atskries kumeļš kaltais
Un tavs gunkurs neizdzisis...”

Maijs – Lūcija Garūta

Dzimusi 1902. gada 14. maijā Rīgā. Lūcijas Garūtas mūzika ir vērienīga un spēcīga, bet arī sirsnīga un romantisma apdvesta. Tā ir dziļi latviska, bet reizē arī savu laikmetu raksturojoša. Lūcijas Garūtas skaņdarbu kvantitatīvais pamats ir dziesmas, to skaits tuvojās diviem simtiem. Būtiski, ka pusei no dziesmām tekstus rakstījusi komponiste pati. Nozīmīgas ir latviešu tautasdziesmu apdares: klavierēm, solo balsij ar klavierēm, ansambļiem. Vecajā Ģertrūdes baznīcā 1944. gada 4. aprīlī, otrdienā, plkst. 17.00 notika Lūcijas Garūtas kantātes *Dievs, tava zeme deg* pirmatskaņošana. Piedalījās Mariss Vētra, Ādolfs Kaktiņš un Reitera koris Teodora Reitera vadībā. Pie ērģelēm – Lūcija Garūta.

foto no latviannewspaper.lv

foto no literatura.lv

Jūnijs – Rimants Ziedonis

Dzimis 1962. gada 17. jūnijā. Literatūrā debitējis ar dzejoļu publikācijām. Raksta stāstus un dokumentālo prozu. 2013. gadā saņēmis Egona Līva piemiņas balvu *Krasta ļaudis* par dokumentālās prozas grāmatu *Leišmalīte*, kas bija sarakstīta kopā ar viņa tēvu Imantu Ziedoni. "Rimants Ziedonis pēdējos gados mērķtiecīgi turpina nevis izdomāt, bet pierakstīt realitātes nastu. Viņš rada dokumentālo prozu par cilvēkiem un vietām Latvijas tagadnē un vēsturē," par Rimantu Ziedoni teicis literatūrkritiķis Rimands Ceplis.

Jūlijs – Pēteris Bankovskis

Dzimis 1952. gada 3. jūlijā. Par sevi Bankovskis saka šādi: "Old School apstākļos audzis un darbojies Paula Bankovska vecākais brālis. Old School izpaužas tā, ka vienā personā kontrastējoši apvienojas sūrs konservatīvisms ar tagadnes politikorektuma apstākļos neiespējamu liberālismu un anarhismu. Pēc gadu desmitiem ieilgušas avīžu, žurnālu, katalogu u.c. rakstu un rakstiņu sacerēšanas atgriežas bērnišķībā un pasaku valstībā." Pētera Bankovska *Atvadoties no 2021. gada novembra*: "Ar savu melanholiiju mums jāizlīgst, kā nu katrs protam, lai kādus izlīguma vārdus atrodam. Jo ir pilnīgi skaidrs, ka nākamruden tās vēstnese Bēda līdz ar pēdējām vēja trenktajām, jau trūdēt sākušajām lapām būs atkal klāt. Starp citu, tieši šī cikliskā atkalsatikšanās ir patiesa konservatīva vērtība, varbūt vispatiesākā."

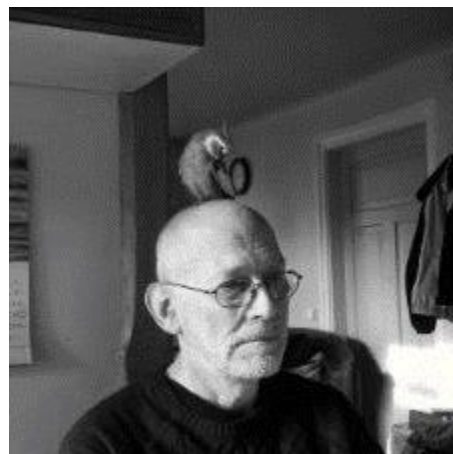

foto no twitter.com/pbankovskis

Augusts – Saulcerīte Viese

Dzimusi dzimusi 1932. gada 2. augustā Jēkabpilī. Savu mūžu veltījusi Aspazijas un Raiņa personību pētīšanai, sastādījusi Aspazijas kopotus rakstus (1-6, 1985-88), 1990. gadā kļuva par Aspazijas balvas laureāti, savukārt 2004. gadā apgāds *Jaunā Daugava* izdeva grāmatu ar S. Vieses stāstījumu par Aspazijas dzīvi *Mūžīgie spārni*, ko mums, gatavojoties 11. klases literatūras kursam, bija jālasa. Salīdzinot ar Roalda Dobrovenska grāmatu *Rainis un viņa brāļi*, Saulcerītes Vieses grāmata šķita daudz dzīvāka un notikumi aprakstīti tajā ticamāki. Viņai izdevās biogrāfiskam tekstam piešķirt emocijas, radīt noskaņu un līdzjūtību Aspazijas dzīves notikumiem. Uzslavējama arī rakstnieces nebaidīšanās no dažādu notikumu atspoguļošanas pēc iespējas īstākās krāsās, necenšoties neko pārklāt ar cenzūras plīvuru.

foto no facebook.com/baronamuzejs

Septembris – Jānis Kaijaks

Dzimis 1952. gada 13. septembrī. Viņa tēvs Jānis Kaijaks seniors bija komponists un diriģents, ilggadējs Operetes teātra mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents. Jānis Kaijas juniors ir Nacionālā teātra aktieris no 1975. līdz 2002. gadam. Tur spēlējis lielas vadošās lomas, vēlāk pievērsies režijai. Jāņa Kaijaka lomām raksturīga askētiska forma un intelektuāls piepildījums, atklājot varoņu ētisko imperatīvu. Nozīmīgākās viņa lomas ir Tibalds Šekspīra *Romeo un Džuljeta* (1984) un Tots Raiņa *Spēlēju, dancoju* (1990). Kā režisors Latvijas Nacionālajā operā iestudējis R. Štrausa *Salome*, V.A. Mocarta *Donu Žuanu*, taču Nacionālajā teātrī ar lieliem panākumiem spēlētas viņa bērniem iestudētās izrādes: Č. Dikensa *Sīkstulis* (1997) un A. Lindgrenas *Pepija* (2002).

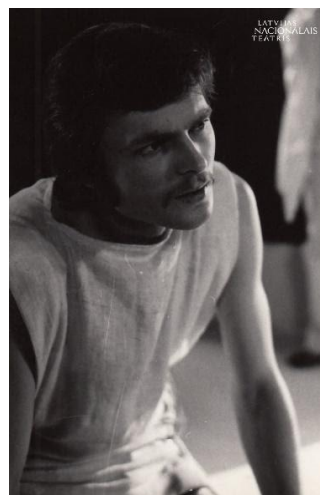

foto no 100teatris.lv

Oktobris – Andrejs Eglītis

Dzimis 1912. gada 21. oktobrī Ļaudonas pagasta *Siliešos* kalpu ģimenē. Otrais pasaules karš un latviešu tautas liktenis tajā atstājis smagu iespaidu Eglīša dzejā. 1943. gadā top Andreja Eglīša un komponistes Lūcijas Garūtas kantāte *Dievs, tava zeme deg*. Andrejs Eglītis ir spilgta personība latviešu dzejā. Lielāko dzīves daļu pavadot trimdā, viņa dzejas galvenais vēstījums un stūrakmens ir patriotisms un tēvzemes mīlestība. Eglīša trimdā rakstīto liriku caustrāvo mīlestības skumjas, sāpes par zaudēto un izpostīto dzimteni un tautas likteņiem, ticība Latvijas brīvībai. Viņa darbi uzturējuši ticību Latvijas brīvībai trimdas latviešu sabiedrībā. Arī pēc atgriešanās Latvijā turpinājis uzsvērt, ka tautai nepieciešams atgūt savu pašcieņu. Pats par sevi dzejnieks ir teicis: "Visa mana dzeja veltīta tikai Tēvzemei. Visas manas uzrakstītās grāmatas ir manas dzimtās zemes cildinājums. Dzeja ir manī ierakstīta. Visi dzejoļi ir no zemapziņas. Bieži vien tie ir uzplaiksnījumi, kad vajag tikai pierakstīt."

Novembris – Jevgēnija Ļisicina

Dzimusi 1942. gada 11. novembrī Stupino pilsētā Maskavas apgabalā. 1949. gadā viņas ģimene pārcēlās uz Urāliem, kur Jevgēnija pabeidza Jekaterinburgas desmitgadīgo mūzikas skolu. 1965. gadā Ļisicina pārcēlās uz Rīgu, lai mācītos ērģeļspēli pie profesora N. Vanadžina Latvijas konservatorijā, kur arī pabeidza ērģeļspēles kursu, iegūstot par izcilām mācību sekmēm vienīgo konservatorijā Čaikovska vārdā nosaukto stipendiju.

1995. gadā Latvijas Republikas Saeima piešķīra Jevgēnijai Ļisicinai Latvijas pilsonību par sevišķiem nopelniem tās labā. No 1999. līdz 2002. gadam Jevgēnija nospēlēja divus ļoti plašus ciklus. Viens no tiem bija veltīts Rīgas 800. gadadienai un ietvēra pilnus 17 koncertus, otrs bija veltīts viņas pasniedzējam profesoram N. Vanadžinam (viņa 110. gadadienā) un ietvēra 9 lielos monogrāfiskos koncertus.

Pirms vairākiem gadiem apmeklēju viņas koncertu Vecajā Ģertrūdes baznīcā, kur viņa uzstājās kopā ar savu skolnieci. Pēc koncerta man bija iespēja uzkāpt pie viņas un uztaisīt kopbildi, kā arī saņēmu viņas autogrāfu uz biļetes.

foto no russkije.lv

Decembris – Jūlijs Lācis

Dzimis 1892. gada 25. decembrī Lēdurgas pagasta Lodes muižā lauksaimnieku Ādama un Karlīnas Lāču ģimenē. Un *charmant jeune homme qui a étudié en France*. Dažkārt klīst maldīgi uzskati, ka viņš ir Viļa Lāča brālis, taču tā nav. 1914. gadā apprecējās ar Annu Liepiņu, viņu laulībā piedzima meita Dagmāra (režisores Māras Ķimeles māte). Otra laulība bijusi ar dzejnieci Rūtu Skujiņu (Austras Skujiņas māsu). Strādāja laikrakstos *Jaunākās Ziņas* un *Atpūta*, kur publicēja rakstus, dzejoļus un stāstus. No 1936. līdz 1937. gadam turpinājumos publicēts viņa romāns *Mūža meža maldi*, kas lielā mērā balstīts aculiecinieku liecībās par latviešu baptistu kolonijas Vārpa izveidošanu Brazīlijas Sanpaulu štata džungļos. Pirmo reizi gan par šo romānu, gan par Jūliju Lāci uzzināju no ķīmijas skolotāja Ilmāra Jargana, kas uzstājīgi rekomendēja šo grāmatu izlasīt rudens brīvlaikā, vēlāk vēl tuvāk ar Jūlija Lāča tēlu iepazīnos seriālā *Emīlija. Latvijas preses karaliene*.

/Jubilāru kalendāru 2022. gadam un ieskatu tajā sagatavoja Sofija Keiča, 11.5/

